

Årsrapport 2004

*«Tre år etter helsereformen
står vi foran
et veiskille.»*

INNHOLD

Intervju med adm. dir. Paul Hellandsvik	3
Nytt verktøy gir bedre ledelse	7
Dette er Helse Midt-Norge	8
2004 i korte trekk	10
Fakta om helseforetakene	12
Økt vekt på samarbeid og nasjonal samordning	16
Regional samordning gir resultater	18
Vår interne IT-leverandør, HEMIT	18
Fortsatt behov for kvalitetsarbeid	20
Brukermedvirkning	22
Åpenhet og involvering viktig	23
Psykisk helsevern og rusbehandling	24
Ventetiden redusert	25
Samspill med private aktører	26
Forskning og utvikling, en naturlig del av virksomheten	27
Samarbeidsorgan med høyskolene	27
Styrets beretning	28
Resultatregnskap	37
Balanse	38
Kontantstrøm	40
Noter	41
Revisjonsberetning	55

Refleksjoner ved et veiskille

- Det handler om å utvikle framtidens sykehus for Midt-Norge. Kvalitet vil være et nøkkelord framover. Hvordan kan vi opprettholde institusjoner og nåværende sykehusstruktur og samtidig fylle sykehusene med innhold som ikke bare holder høye nasjonale, men også internasjonale kvalitetsmål - og som er i stand til å holde tritt med medisinsk utvikling?

Det er adm. dir. Paul Hellandsvik som løfter blikket og spør: Tre år etter helsereformen står vi foran et veiskille, mener han.

- 2004 markerer avslutningen på startfasen for Helse Midt-Norge. Vi hadde som mål å få ned ventetid og ventelister - og nærmer oss nå et akseptabelt nivå for de fleste pasientgrupper, sier han. Men fortsatt er utfordringene store og ambisjonene høye.

Viktig oppgave

Hellandsvik løfter fram oppgaven med å skape framtidens sykehusstilbud i Midt-Norge som kanskje den aller viktigste oppgave regionen står foran. Beslutningene og prioriteringene må derfor være forståelige og ha bredest mulig forankring, slik at prosessen bygger videre på tilliten det offentlige helsetilbudet er avhengig av.

– Vi har satset tungt på brukernes medvirkning. Dette blir fortsatt en viktig forutsetning for omstillingen som vi nå ønsker å få til. Vi trenger en bred involvering, både gjennom de kanaler vi har etablert for tillitsvalgte og for brukere. Vi ønsker å stimulere til en bred debatt der både lokalpolitikere og lokalsamfunn deltar.

Flere hensyn på samme tid

– Prosessen vi nå starter, vil medføre endringer. Vi har en stor utfordring når vi skal kommunisere dette.

For å utdype dette viser Hellandsvik til debatten om sentralisering/desentralisering.

– På den ene siden vet vi at nærhet betyr mye for å gi et akuttmedisinsk tilbud av høy kvalitet. Nærhet er viktig for den kvaliteten pasienten opplever, ikke minst for kronikere med hyppig behov for spesialiserte helsetjenester. På den andre siden vet vi at det er behov for å sentralisere enkelte behandlingstilbud. Det må til for å kunne utvikle kvalitet og ny kunnskap – og for at vi skal kunne ta i bruk nye og bedre metoder, sier Hellandsvik.

Strategien framover handler med andre ord om å balansere flere hensyn. Det grunnleggende er å være på lag med pasienten og sørge for at spesialisthelsetjenesten gir et likeverdig tilbud til befolkningen.

– Men moderne medisin gir oss stadig nye og flere muligheter til behandling. Det er ikke mulig praktisk eller økonomisk å ha alle tilbud i nærheten av der folk bor, legger han til.

Endring krever mot

Helse Midt-Norge er allerede kommet i gang med en forsiktig oppgavefordeling, ifølge Hellandsvik.

– I fjor la vi på plass en konkret strategi for å samle deler av kreftkirurgien. Det gir oss et grunnlag for å bygge opp solide fagmiljøer, og vi vil være i stand til å sikre pasientene et behandlingstilbud i Midt-Norge som skal være i front. Målet

må være at vi tør å være like offensive på andre områder. Svaret trenger ikke være sentralisering. Det kan like gjerne være desentralisering, bare det fremmer kvalitet, mener Hellandsvik.

«Helse Midt-Norge 2010»

Styret for Helse Midt-Norge RHF ga våren 2005 startsignal for en styrt utviklings- og omstillingsprosess. Hellandsvik sier at «Helse Midt-Norge 2010» skal fange de strategier som allerede er lagt, men prosessen vil også legge grunnlag for å gripe nye og sammensatte problemstillinger.

– Opptrappingsplanen for psykisk helsevern og den ett år gamle rusreformen er en naturlig del av «Helse Midt-Norge 2010». Det er også vedtatt en handlingsplan for rehabilitering, habilitering og fysikalsk medisin der ambisjonen er å styrke tilbudet til kronikere. Alle disse fagområdene har i stor grad fokus på pasientforløpet – og ikke bare den enkelte konsultasjon. Et annet kjennetegn er behovet for samhandling mellom spesialist og primærhelstjeneste.

Forskning og helhetlig tenkning

– Når vi skal utvikle framtidens spesialisthelsetjeneste i Midt-Norge, er det grunnleggende å ta utgangspunkt i pasientens behov for helhetlige tjenester. Det nye universitetssykehuset i Trondheim har dette for øye, noe som bl.a. gir seg utslag i de bygningsmessige løsninger som er valgt.

– Ved å integrere forskning, utdanning og opplæring av helsepersonell i sykehuset, styrker vi ikke bare den enkelte avdeling kompetansemessig – vi lar også forskning og utdanning komme nærmere pasienten. Det skal komme begge til gode og styrker vår holistiske grunnholdning, sier Hellandsvik.

Han tror også at «Helse Midt-Norge 2010» vil utfordre sykehus og institusjoner til å finne nye løsninger i samarbeid med primærhelsetjenesten. Det har skjedd en kraftig vekst i antallet innleggelser med behov for øyeblikkelig hjelp. Utfordringen kan ikke løses av spesialisthelsetjenesten alene. Dette gjelder både innen psykisk helsevern og for de somatiske sykehusene.

– Vi trenger dokumentasjon og analyser – og vi trenger en bred drøfting for hvordan vi løser disse utfordringene. Helsesektoren rår over betydelige ressurser, og vi har en stor oppgave i å bruke disse mest mulig effektivt til beste for pasienten. Vi må legge planer som henger i hop og gjør det mulig for oss å styrke tilbudet til grupper som tradisjonelt ikke har nådd fram i prioriteringsdebatten, sier Hellandsvik.

Nytt verktøy gir bedre ledelse

I november 2004 startet Helse Midt-Norge utprøving av et nytt, gjennomgående styringssystem – et IT-verktøy for bedre ledelse.

Systemet skal gi ledere på alle nivå bedre oversikt og kontroll, og gjøre det enklere å styre ressursbruken.

Pilotprosjektet gjennomføres for enkelte avdelinger ved sykehusene i Nord-Trøndelag. Etter planen skal styringssystemet tas i bruk i resten av Helse Midt-Norge i løpet av høsten 2005.

Systemet er basert på den overordnede strategien for Helse Midt-Norge RHF med følgende fire målområder:

- pasientbehandling og opplæring
- forskning
- organisasjon og ledelse
- økonomi

Tilgang til gode styringsdata

– Ved hjelp av det nye, gjennomgående styringssystemet skal vi sette Helse Midt-Norges strategi ut i livet, sier prosjektleder Mads Einar Berg. For å kunne følge utviklingen fortløpende og se om mål blir nådd, har alle nivå i foretaksgruppen behov for enkel tilgang til gode styringsdata.

Det blir knyttet et sett indikatorer til hvert målområde. Slik skal ledere og ansatte kunne måle egen aktivitet opp mot de resultatkravene som er satt.

– Et viktig aspekt i pilotprosjektet er å definere de rette indikatorene. Når vi har satt oss fore å måle epler, må vi ha trygghet for at det virkelig er epler og ikke pærer vi måler, forklarer Berg.

Indikatorrapportering skal ikke nødvendigvis erstatte all annen rapportering, men skal gi ledelsen en indikasjon på hvor skoen trykker i hvert enkelt tilfelle.

Mål og forventede resultater skal kunne presenteres kjapt og oversiktlig slik at alle kan se hvordan man ligger an. Flere nordiske banker kan vise til gode erfaringer med bruken av et slikt styringssystem.

Tid til ledelse

Pilotprosjektet i Helse Nord-Trøndelag er nå i ferd med å bli en viktig verktøy for ledelsen i helseforetaket.

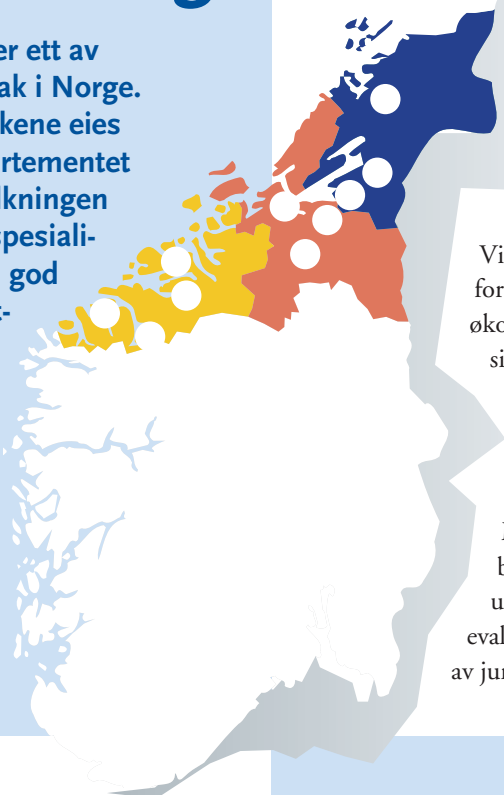
Mye tid har vært brukt til innhenting av tall og utarbeidelse av rapporter. Når styringssystemet etter hvert blir tatt i bruk på alle nivåer, skal man kunne rapportere mer effektivt – og få tilgang til ferskvare.

– Ledere bør bruke tid på det de skal bruke tid på, ikke på å lete etter data i ulike systemer.

Sykehusene i Norge har så langt ikke klart å samles om et felles nasjonalt styringssystem og felles indikatorer. Foreløpig er dette avgrenset til kvalitetsindikatorer som rapporteres inn og gjøres tilgjengelig gjennom Fritt Sykehusvalg (www.sykehusvalg.no).

Dette er Helse Midt-Norge

Helse Midt-Norge RHF er ett av fem regionale helseforetak i Norge. De regionale helseforetakene eies av staten ved Helsedepartementet og skal sørge for at befolkningen får likeverdig tilgang til spesialiserte helsetjenester med god kvalitet. Økonomien fastlegges i statsbudsjettet.

Hovedoppgavene for helseforetakene i Midt-Norge er pasientbehandling, utdanning av helsepersonell, forskning og opplæring av pasienter og pårørende. Vår visjon er «På lag med deg for helsa di».

Virksomheten er organisert gjennom helseforetak med egne styrever og ansvar for økonomi og drift. Under finner du en oversikt over foretaksstrukturen.

Helseforetakene eies av Helse Midt-Norge. Rammen for virksomheten gis gjennom budsjett og årlige styringsdokumenter. Foretaksgruppen Helse Midt-Norge skal gjennom samordning bidra til økt kvalitet og bedre ressursutnyttelse. Resultatet av vårt arbeid evalueres av foretaksmøtet innen utgangen av juni hvert år.

HF-direktørene

St. Olavs Hospital HF
administrerende
direktør
Roar Arntzen

Rusbehandling
Midt-Norge HF
administrerende
direktør
Dag Hårstad

Helse Nordmøre og
Romsdal HF
administrerende
direktør
Eirik Heggemsnes

Helse Nord-
Trøndelag HF
administrerende
direktør
Arne Flaatt
(fra mai 2005)

Helse Sunnmøre HF
administrerende
direktør
Astrid J Eidsvik

Sykehusapotekene i
Midt-Norge HF
administrerende
direktør
Gunn Fredriksen

HELSE MIDT-NORGE RHF har det overordnede ansvar for spesialisthelsetjenestene i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Hovedkontoret ligger i Stjørdal. Dessuten er **HELSEBYGG MIDT-NORGE** og **HELSE MIDT-NORGE IT** en del av det regionale helseforetaket

ST. OLAVS HOSPITAL HF er universitetssykehus med regionfunksjoner for de tre midt-norske fylkene. Psykisk helsevern i Sør-Trøndelag er en del av helseforetaket. Fra 2004 er også Orkdal Sjukehus innlemmet.

RUSBEHANDLING MIDT-NORGE HF i Stjørdal har ansvar for rusbehandling ved Vestmo Behandlingssenter (Ålesund), Veksthuset Molde, Nidarosklinikken (Trondheim) og Senter for Legemiddelassistert rehabilitering i Trondheim (LAR-Midt) samt praktisering av avtaler med private institusjoner og behandlingstilbud. Midt-Norsk Kompetansesenter for rusfag ligger i Ålesund og er ett av syv regionale sentre i et nasjonalt nettverk.

HELSE NORD-TRØNDELAG HF består av Sykehuset Namsos og Sykehuset Levanger samt distriktpsikiatriske sentre.

HELSE NORDMØRE OG ROMSDAL HF består av Molde sjukehus og Kristiansund sykehus samt distriktpsikiatriske sentre.

HELSE SUNNMØRE HF består av Ålesund sjukehus og Volda sjukehus samt distriktpsikiatriske sentre.

SYKEHUSAPOTEKENE I MIDT-NORGE HF består av Sykehusapoteket i Kristiansund, Sjukehusapoteket i Ålesund, Sjukehusapoteket i Molde og Sykehusapoteket i Trondheim.

Styret for Helse Midt-Norge RHF

Leder
Per Rolf Sævik

Nestleder
Anne-Brit Skjetne

Rigmor Austgulen

Marianne Bjerke

Anders Grimsmo

Egil Hestnes

Dag Rieve Kristiansen

Ellen Marie Wøhni

Ingegjerd S. Sandberg

Helsebygg Midt-Norge er en prosjektorganisasjon med ansvar for bygging av nytt universitetssykehus i Trondheim.

Helsebygg Midt-Norge

Johan Arnt Vatnan
administrerende
direktør Helsebygg
Midt-Norge

Helse Midt-Norge IT (HEMIT) er en regional IT-enhet som leverer tjenester til helseforetakene i regionen og ivaretar utviklingen av Midt-Norsk Helsenett.

Helse Midt-Norge IT

Bård Helge Hofstad
direktør Helse Midt-Norge IT (HEMIT)

Ledelse

Styret for Helse Midt-Norge RHF er oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet. Helseforetakene i Helse Midt-Norge har egne styrer med lokal forankring. Det regionale helseforetaket er representert gjennom ett styremedlem i hvert helseforetak. Virksomheten koordineres og ledes gjennom blant annet direktørmøtet der helseforetakenes direktører og direktørene i det regionale foretaket deltar.

RHF direktørene

Paul Hellandsvik
administrerende
direktør

Sveinung Aune
organisasjonsdirektør

Per Holger Broch
stabsdirektør

Synnøve Farstad
kommunikasjons-
direktør

Asbjørn Hofli
prosjektleder

Ragnhild Meirik
direktør for ledelses-
utvikling

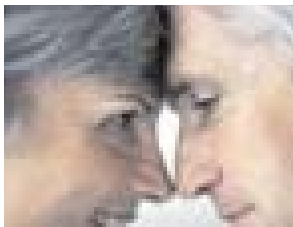

Jan Morten Søraker
økonomidirektør

Jan Eirik Thoresen
fagdirektør

Her er 2004 i korte trekk

Rusbehandling i eget helseforetak

Rusreformen som trådte i kraft ved inngangen til 2004, ga Helse Midt-Norge ansvar for spesialisert rusbehandling. Som eneste region i landet ble tilbudene her samlet i et eget helseforetak og tilført ekstra ressurser. Styrking av behandlingstilbudet har allerede gitt kortere ventetider og tilbud til flere.

Fortsatt to sykehus for Nordmøre og Romsdal

Styret for Helse Midt-Norge sluttet seg til at Helse Nordmøre og Romsdal HF fortsatt skal utvikles etter en modell med sykehus både i Molde (Hjelset) og Kristiansund.

Omstilling og vekst innen psykisk helsevern

Utbyggingen av nye distriktpsikiatriske sentre

forsetter. I 2004 ble det gitt klarsignal for investeringer i Ålesund, Volda og Stjørdal. I tillegg var prosjekter i Molde, Kristiansund, Orkdal, Levanger og Trondheim i ferd med å ferdigstilles.

Det pågår også en omstilling innen eksisterende tilbud som skal gi en mer åpen omsorg og aktiv behandling. I sum gir dette hjelp til flere, men samtidig har antall henvisninger økt. Konsekvensen er at ventelistene har vokst, men gjennomsnittlig ventetid er likevel lavere enn før.

Felles visjon

Helse Midt-Norge vedtok en felles visjon og overordnet strategi for hele foretaksgruppen. Visjonen «På lag med deg for din helse» er utgangspunktet for måleområdene:

- pasientbehandling og opplæring
- organisasjon og ledelse
- forskning
- økonomi

Nye handlingsplaner

Det målrettede arbeidet for å bedre opplæringen av pasienter og pårørende er nå styrket. En felles handlings-

plan for hele foretaksgruppen er utarbeidet. De lokale lærings- og mestringssentrene utgjør en viktig del av denne satsingen.

Styret for Helse Midt-Norge vedtok mot slutten av 2004 en egen handlingsplan for rehabilitering, habilitering og fysikalsk medisin, og ga samtidig beskjed om å styrke tilbudet til pasienter med kroniske lidelser.

Bedre hjertemedisin

Styret for Helse Midt-Norge har sagt at utblokkingsmetoden PCI skal kunne tilbys alle pasienter i regionen som har behov for det. For å kunne vurdere hvilke pasienter som skal til St. Olavs Hospital for PCI-behandling innføres hjerteundersøkelse (EKG) i den prehospitaltjenesten (ambulanser og helikopter). Pasienter med akutt hjerteinfarkt som ikke skal behandles med PCI, vil fortsatt sendes til nærmeste sykehus for behandling.

Samordning og styrking

Det er utviklet en strategi for å styrke og samordne kreftekirurgien i Midt-Norge

og den nye kreftavdelingen åpnet i Ålesund. Det er også lagt fram en rapport om laboratoriemedisin og et program for tuberkulosekontroll.

Gjennom samarbeid med de andre helseregionene etableres det nå tilbud om behandling av ekstrem overvekt. Det satses på konservative behandlingsopplegg og det blir også etablert kirurgiske tilbud i regionen.

Pasientforløp og samhandling

De regionale helseforetakene har utviklet en felles strategi for samhandling i helsesektoren. Pasienten er avhengig av at sykehus, kommune og fastlege er i stand til å gi et helhetlig tilbud. Etablering av distriktsmedisinske sentra, utvikling av tjenester i det nasjonale helsenettet, bruk av telemedisin og effektiv elektronisk informasjonsutveksling, er noen stikkord.

IT-strategi

Helse Midt-Norge fikk i 2004 en felles IT-strategi. Den baner vei for utvikling av felles verktøy, samordning og mer effektiv bruk av IT. Fra før er IT-ressursene i regionen samlet i Helse Midt-Norge IT (Hemit).

De regionale helsenettene er nå slått sammen, og i 2004 ble Norsk Helsenett AS etablert. Selskapet eies

av de fem regionale helseforetakene. Samordningen er forankret i den nasjonale IT-strategien «S@mspill 2007» for helse- og sosialsektoren. Norsk Helsenett har hovedkontor i Trondheim.

MedTech etablert

Sør-Trøndelag fylkeskommune, Helse Midt-Norge, St. Olavs Hospital, NTNU, SINTEF og SIVA deltar i et forpliktende regionalt partnerskap for å drive innovasjon og næringsutvikling innenfor medisinsk teknologi – verdens mest hurtigvoksende marked. Det skal satses langsiktig på utvalgte områder.

Forskningsstrategi

Det er vedtatt en regional strategiplan for forskning og utvikling 2004–2007. Den legger grunnlag for økt forskningsinnsats i helseforetakene, i samarbeid med NTNU og høyskolene i Midt-Norge. Etablerte og nye stipendordninger skal brukes for å stimulere innsatsen, og det er vist stor interesse for dette i 2004.

Midtnorsk helseakademi

I tråd med helsereformens intensjon satser Helse Midt-Norge betydelig på ledelsesutvikling. Det er innført et felles styringsystem og en modell for å utvikle nye læringsarenaer i

regionen. I 2004 ble det også avklart at det nasjonale programmet for ledelsesutvikling i helsesektoren vil bli videreført. Helse Midt-Norge har en sentral rolle i utviklingen av dette programmet.

Nye pasientrettigheter

1. september 2004 trådte nye og utvidede pasientrettigheter i kraft. Endringene førte til at ordningen med individuelle behandlingsfrister som Helse Midt-Norge innførte i 2003, ble gjeldende for hele landet. Endringene styrket også rettighetene til pasienter innen psykisk helsevern og rusbehandling.

I forbindelse med de nye pasientrettighetene utga Helse Midt-Norge, i samarbeid med helseforetakene, en egen informasjonsavis til alle husstander i Midt-Norge.

Pasienthotell åpnet

En viktig milepæl for det nye universitetssykehuset i Trondheim ble passert da pasienthotellet ble åpnet i september 2004. Det er også etablert pasienthotelltilbud ved andre helse-

foretak i regionen. Byggeaktiviteten i Trondheim er høy og nye enheter ved St. Olavs Hospital tas i bruk etter hvert som de blir ferdige. Prosjekteringen av fase 2 er nå godkjent av styret for Helse Midt-Norge.

Samordnede innkjøp

Helse Midt-Norge eier, sammen med de andre regionale helseforetakene, Helseforetakenes Innkjøps-service AS, som skal samordne og organisere innkjøp til offentlige sykehus. Hovedkontoret ligger i Vadsø.

Det er dessuten iverksatt et eget logistikkprogram for bedre samordning av innkjøp og bedre styring av ressurser og lager. Innsparinger i støttefunksjoner skal bidra til mer helse for hver krone.

Nye avtaler om pasienttransport

Det er gjennomført anbudsrunder og inngått nye avtaler om pasienttransport i alle de midtnorske fylkene. Fra 2004 overtok Helse Midt-Norge ansvaret for syketransporten, men det er fortsatt trygdekontoret som har oppdraget med å utbetale refusjon for reiseutgifter etter framlagt dokumentasjon. Det er lokale kjørekontor som skal ta i mot bestilling og samordne reisen for pasienten.

Kortere ventetid

I løpet av 2004 ble gjennomsnittlig ventetid ved sykehusene i Midt-Norge redusert fra 109 til 83 dager. Antall pasienter som hadde ventet i over ett år, ble redusert fra 1 405 til 486. Både gjennomsnittlig ventetid og antall med lang ventetid er redusert ytterligere i første halvdel av 2005.

SAMDATA-tall for 2003 (publisert høsten 2004) viser at sykehusene i Midt-Norge er blant landets mest effektive. I gjennomsnitt har Helse Midt-Norge landets laveste utgifter per liggedøgn på somatiske sykehus.

I 2004 inviterte Helse Midt-Norge til anbuds-konkurransen for private sykehus og institutt. De inngåtte avtalene gir pasientene en valgmulighet, og tilbudet i regionen styrkes på områder hvor det trengs.

Fakta om helseforetakene

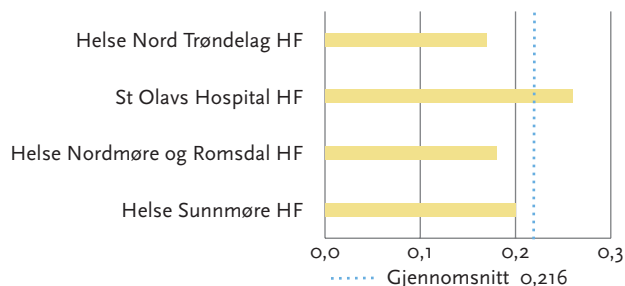
DRG-poeng totalt	2004		2003
	2004	Budsjett	
Helse Nord-Trøndelag	22 084	22 142	21 981
St. Olavs Hospital	71 301	70 726	68 445
Helse Nordmøre og Romsdal	20 044	20 673	20 160
Helse Sunnmøre	25 897	25 828	25 727
Totalt	139 326	139 369	136 313

DRG-poeng dagbehandling og dagkirurgi	2004		2003
	2004	Budsjett	
Helse Nord-Trøndelag	3 186	2 938	3 042
St. Olavs Hospital	8 880	8 420	8 377
Helse Nordmøre og Romsdal	2 574	2 703	2 340
Helse Sunnmøre	3 382	3 408	3 463
Totalt	18 022	17 469	17 222

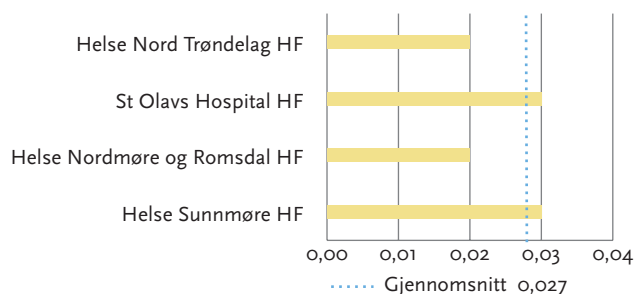
Polikliniske konsultasjoner Somatikk – Totalt antall	2004		2003
Helse Nord-Trøndelag	96 282	93 429	
St. Olavs Hospital	285 979	282 187	
Helse Nordmøre og Romsdal	103 188	99 907	
Helse Sunnmøre	128 100	119 496	
Totalt	613 549	595 019	

Polikliniske konsultasjoner Somatikk – Antall nyhenviste	2004		2003
Helse Nord-Trøndelag	29 830	38 346	
St. Olavs Hospital	126 226	113 385	
Helse Nordmøre og Romsdal	37 615	37 175	
Helse Sunnmøre	42 766	41 396	
Totalt	236 437	230 302	

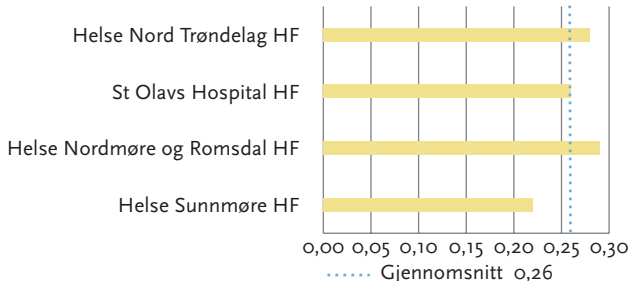
DRG-poeng pr. innbygger, i lokalsykehusområdet 2004

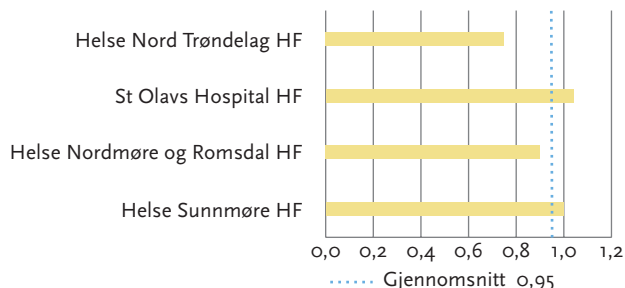
DRG-poeng for dagbehandling og dagkirurgi pr. innbygger, i lokalsykehusområdet 2004

Polikliniske konsultasjoner pr. innbygger, psyisk helsevern, i lokalsykehusområdet 2004

Polikliniske konsultasjoner pr. innbygger, somatikk, i lokalsykehusområdet 2004

Befolkningsgrunnlag for lokalsykehus*	2004	2003
Helse Nord-Trøndelag	128 445	127 953
St. Olavs Hospital	274 674	272 376
Helse Nordmøre og Romsdal	114 249	114 418
Helse Sunnmøre	128 329	128 044
Totalt	645 697	642 791

* St. Olavs Hospital har i tillegg til funksjon som lokalsykehus også oppgaver for hele regionen.

Psykisk helsevern – Totalt

Antall polikliniske konsultasjoner	2004	2004 Budsjett	2003
Helse Nord-Trøndelag	35 824	33 129	32 034
St. Olavs Hospital	70 658	67 009	69 016
Helse Nordmøre og Romsdal	33 177	33 620	29 730
Helse Sunnmøre	28 511	29 850	26 884
Totalt	168 170	163 608	157 664

Antall nyhenviste polikliniske konsultasjoner	2004	2003
Helse Nord-Trøndelag	1 930	2 207
St. Olavs Hospital	8 829	7 994
Helse Nordmøre og Romsdal	2 272	2 104
Helse Sunnmøre	1 857	2 251
Totalt	14 888	14 556

Voksenpsykiatri

Antall utskrevne pasienter – Døgnbehandling	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	1 101	1 022
St. Olavs Hospital	1 627	1 692
Helse Nordmøre og Romsdal	1 291	1 255
Helse Sunnmøre	1 136	1 075
Totalt	5 155	5 044

Barne- og ungdomspsykiatri

Antall utskrevne pasienter – Døgnbehandling	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	101	104
St. Olavs Hospital	153	0
Helse Nordmøre og Romsdal	70	70
Helse Sunnmøre	82	60
Totalt	406	234

Antall liggedøgn	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	30 384	31 252
St. Olavs Hospital	88 824	90 036
Helse Nordmøre og Romsdal	49 144	49 144
Helse Sunnmøre	30 745	29 530
Totalt	199 097	199 962

Antall liggedøgn	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	1 671	1 572
St. Olavs Hospital	4 722	4 212
Helse Nordmøre og Romsdal	2 032	2 032
Helse Sunnmøre	2 075	2 000
Totalt	10 500	9 816

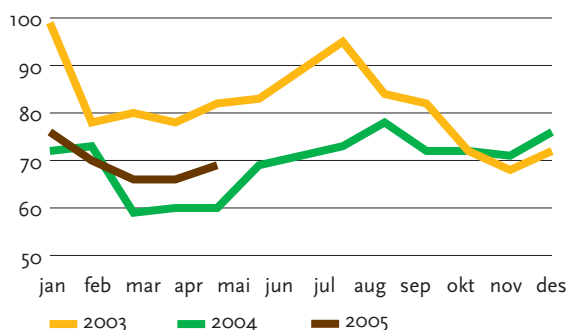
Antall oppholdsdager – Dagbehandling	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	3 490	3 460
St. Olavs Hospital	8 792	8 724
Helse Nordmøre og Romsdal	0	0
Helse Sunnmøre	0	0
Totalt	12 282	12 184

Antall oppholdsdager – Dagbehandling	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	0	0
St. Olavs Hospital	748	696
Helse Nordmøre og Romsdal	0	0
Helse Sunnmøre	0	0
Totalt	748	696

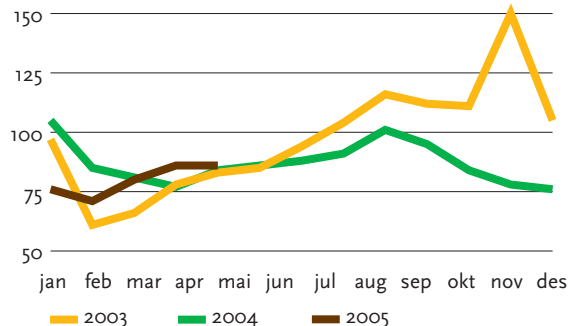
Polikliniske konsultasjoner	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	26 840	24 185
St. Olavs Hospital	42 027	43 509
Helse Nordmøre og Romsdal	20 432	20 645
Helse Sunnmøre	18 954	22 120
Totalt	108 253	110 459

Polikliniske konsultasjoner	2004	2004 Budsjett
Helse Nord-Trøndelag	8 984	7 849
St. Olavs Hospital	28 631	23 500
Helse Nordmøre og Romsdal	12 745	12 975
Helse Sunnmøre	9 557	7 730
Totalt	59 917	52 054

Psykisk helsevern. Utvikling i ventetid (dager) voksne

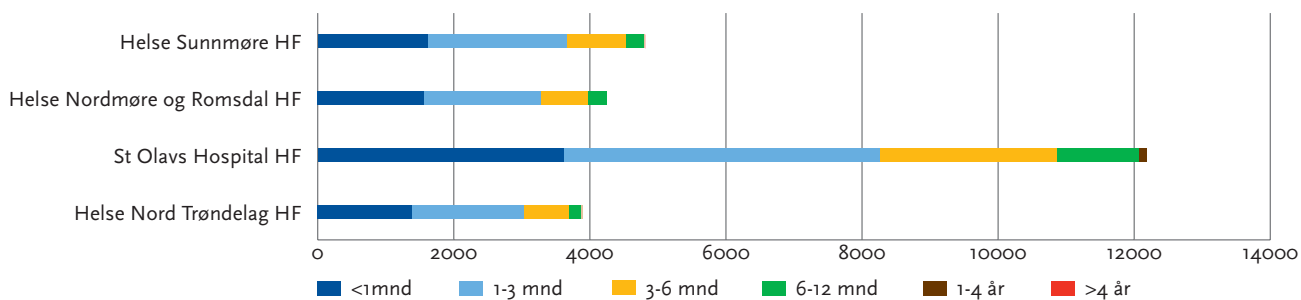
Psykisk helsevern. Utvikling i ventetid (dager) barn og ungdom

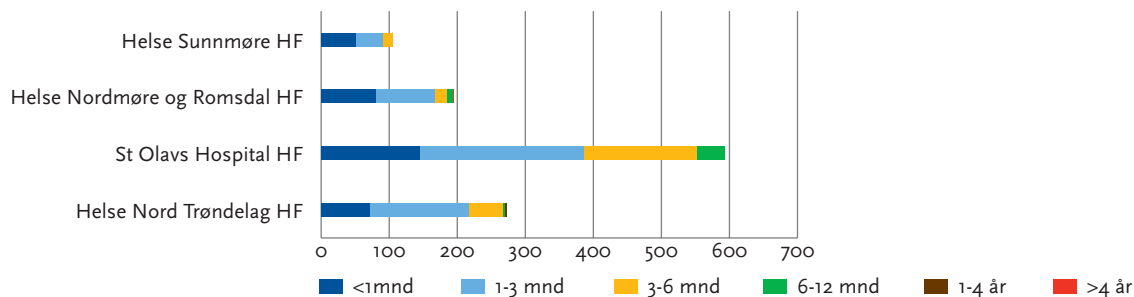
Fakta om helseforetakene

Ventelister:

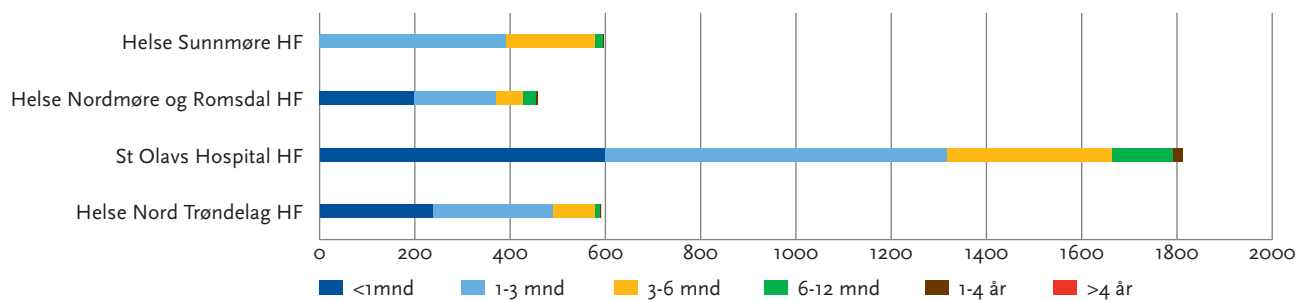
Somatisk helsevern voksne (pr. april 2005)

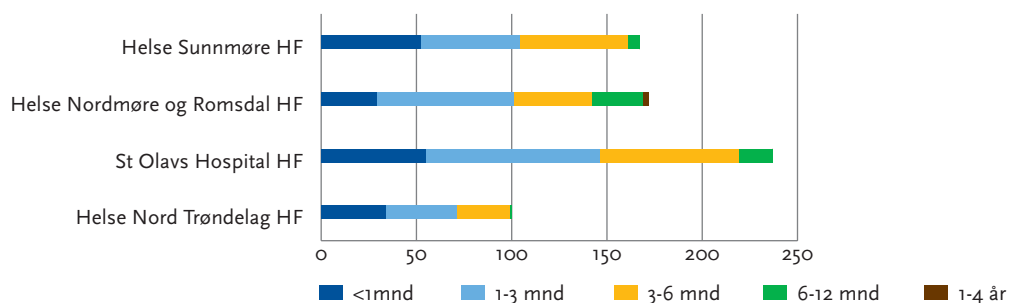
Psykisk helsevern voksne (pr. april 2005)

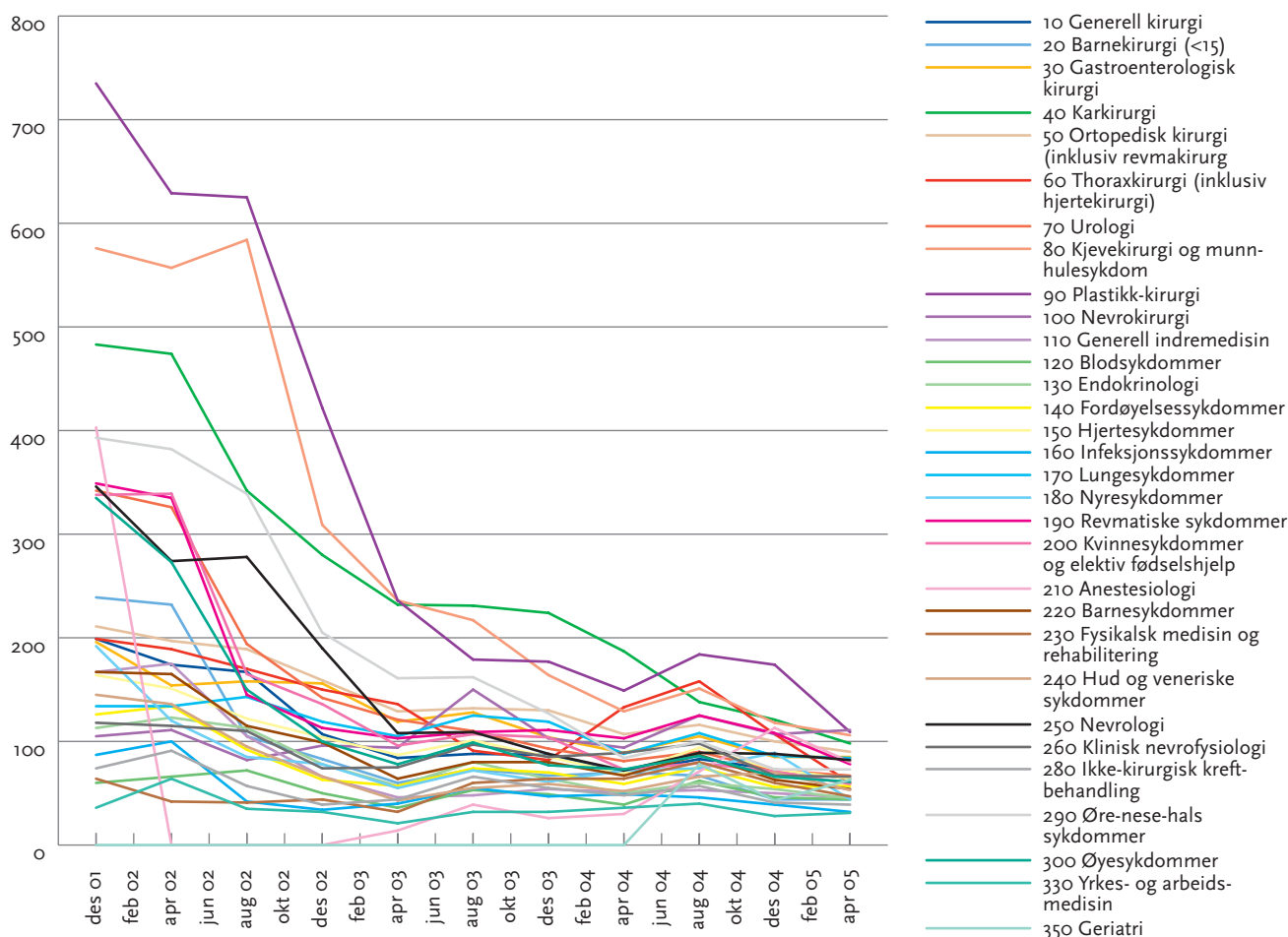
Somatisk helsevern barn og ungdom (pr. april 2005)

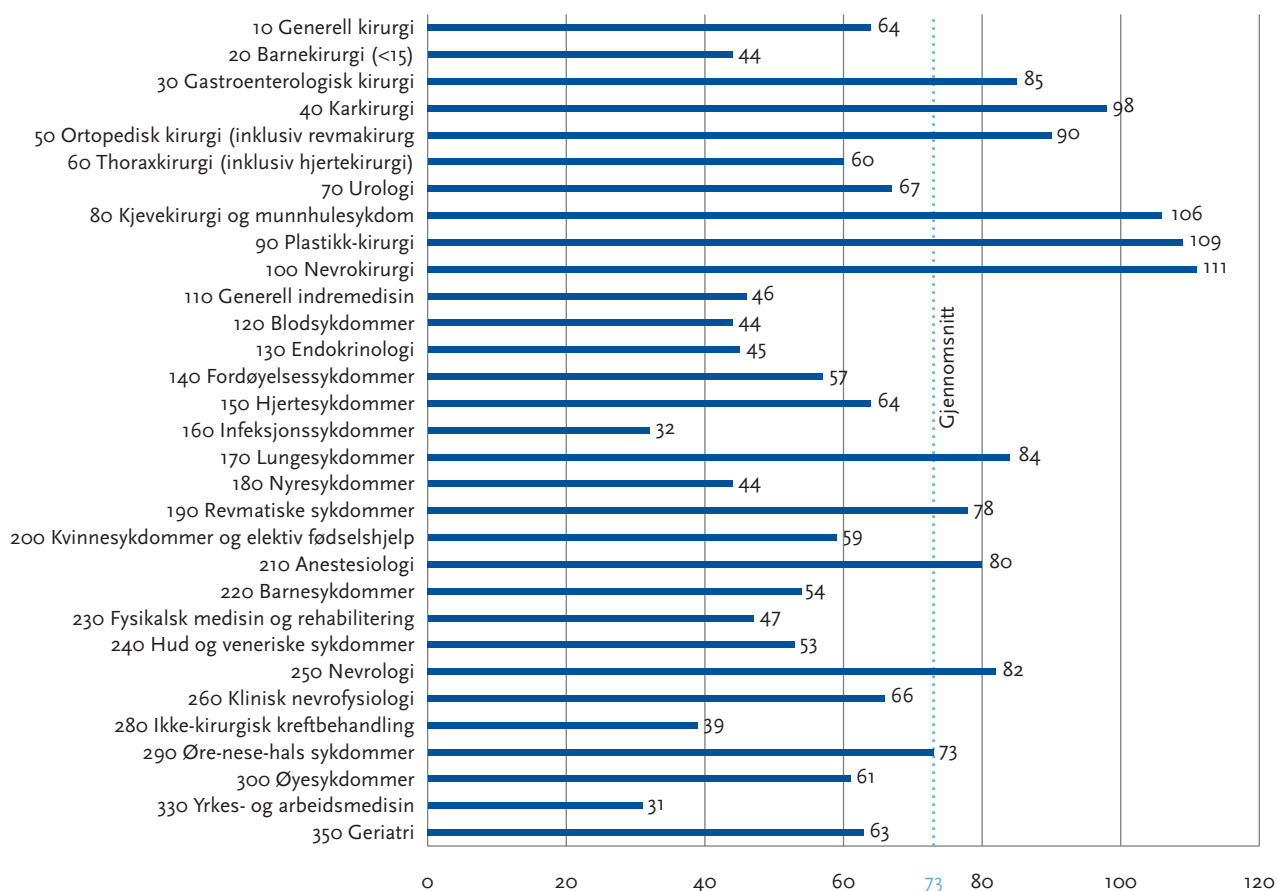
Psykisk helsevern barn og ungdom (pr. april 2005)

Historisk utvikling i ventetid, somatiske fagområder

Ventetid, status april 2005, somatiske fagområder

Økt vekt på samarbeid og nasjonal samordning

De fem regionale helseforetakene har etablert et system for samhandling og koordinering på tvers av regiongrensene. Dette er en viktig og høyt prioritert arbeidsoppgave som spenner over et vidt felt, bl.a. samordning og standardisering av IKT og vurdering av landsdekkende støttefunksjoner, bl.a. innen lønn, økonomi, innkjøp, logistikk. Nasjonal ledelsesutvikling for helsetjenesten og retningslinjer for styrearbeid er også områder som fokuseres.

Som ledd i opplegget for bedre samordning inngår faste månedlige møter mellom de administrerende direktørene ved de regionale helseforetakene. Det er også etablert nettverk mellom seksjonsdirektører (fagdirektører, økonomidirektører mv.).

Felles selskaper

Ikke minst konkretiserer samarbeidet seg i de felles eide selskapene som er etablert med 20 prosent eierandel på hvert helseforetak:

Helseforetakenes Innkjøpsservice AS – www.hinas.no

Selskapet skal samordne innkjøp for helseforetakene i Norge, og drive med råd-

givning og kompetanseutvikling innen innkjøp for hele helsesektoren.

Helseforetakene i Norge sparer betydelig ved å organisere innkjøpene sine på denne måten. Selskapet ble etablert i 2002 og har kontor i Vadsø.

Helseforetakenes Nasjonale Luftambulanse ANS

Selskapet ble opprettet i 2004 med et samlet og overordnet ansvar for en rekke oppgaver tilknyttet helseforetakenes luftambulansetjeneste. Sentralt står koordinering av tjenesten mot den medisinske virksomheten i hvert enkelt RHF. Selskapet skal integrere medisinsk og fly-

operativ virksomhet, og har ellers ansvar bl.a. for disponering av redningstjenesten til luftambulansoppdrag.

Norsk Helsenett AS – www.norsk-helsenett

Norsk Helsenett (NHN), etablert 27.09.04, er et lukket nettverk for elektronisk kommunikasjon og samhandling i helse- og sosialsektoren i Norge. Selskapet skal bidra til gode og sammenhengende helse- og sosialtjenester ved å være et sektornett for effektivt samarbeid mellom de ulike tjenesteleddene i sektoren. Norsk Helsenett AS er et resultat av en aktiv satsing for bedre elektronisk samhandling i helse- og sosialsektoren som har pågått over flere år.

Nasjonalt IKT

Informasjonsflyten mellom de mange institusjonene i norsk helsevesen skal bedres gjennom en nasjonal samordning og satsing på IKT i de fem helseregionene. Det er første gang i Norge at man samarbeider så bredt om IKT.

På en konferanse for ledere, prosjektledere, helsearbeidere og IT-ansatte både i primær- og spesialisthelsetjenesten i mars 2004 ble det lansert tre IKT-tiltak av stor betydning for utviklingen av helsetjenesten:

- Overordnet IKT-strategi for RHF-ene
- «Samspill 2007» - den nasjonale strategien for IT-utvikling i helse- og sosialsektoren 2004-2007
- Nasjonalt helsenett som

plattform for elektronisk samarbeid i sektoren.

Alle de fem regionale helseforetakene står foran felles utfordringer og problemstillinger innen IKT. Det er mange gevinster ved å samordne løsninger innen én helseregion, og ytterligere gevinster kan oppnås ved nasjonalt samarbeid på tvers av de regionale helseforetakene.

Felles IKT-løsninger kan bidra til å bedre kvaliteten på helsetjenestene ved å gjøre pasientinformasjon, f. eks. journalinformasjon eller røntgenbilder, raskere tilgjengelig i behandlingssituasjonen. En samordnet satsing på IKT-løsninger kan redusere dobbeltarbeid og bedre planlegging og styring i helseforetakene.

Overordnet IKT-strategi for RHF-ene

Den overordnede strategiplanen for de regionale helseforetakene omfatter seks satsningsområder:

Nasjonalt helsenett

- et sømløst nasjonalt nett som er tilgjengelig for alle aktører i helse- og sosialsektoren.

Informasjonssikkerhet

- de regionale helseforetakene etablerer en felles sikkerhetspolitikk og felles minstekrav

til informasjonssikkerhet i sektoren.

Elektronisk samarbeid

- økt satsing på utveksling av elektronisk informasjon mellom helseforetakene/ sykehusene og mellom primær- og spesialisthelsetjenesten.

Helhetlig og veldefinert informasjonsgrunnlag

- et felles begrepsapparat legges til grunn for all elektronisk samhandling i helsesektoren.

Standardisering og samordning av systemer for elektronisk pasientjournal

- de regionale helseforetakene samordner og videreutvikler bruken av elektroniske pasientjournaler som tilfredsstillende felles minimumskrav til funksjonalitet og innhold.

Organisere IKT-samarbeidet mellom de regionale helseforetakene

- nasjonal IKT videreføres med samme struktur og sammensetning ut 2004. Mandat og funksjon vurderes i forhold til ansvar for styring og oppfølging av de felles tiltak som igangsettes i 2004.

Felles legemiddelinnkjøp, LIS

LIS er en fast samarbeidsordning mellom de fem

regionale helseforetakene. Samarbeidet er regulert i avtale av 9. februar 2004 mellom helseforetakene og Sykehusapotekene ANS. Formålet er å innhente felles anbud på legemidler til bruk i sykehusene, for dermed å redusere innkjøpskostnadene.

LIS er organisert som en del av Sykehusapotekene, som er forpliktet til å stille nødvendige administrative og personalmessige ressurser til rådighet for å sikre gjennomføringen av samarbeidet.

Felles strategier

På flere områder er det utarbeidet felles strategier for de fem foretakene, eller slike er under utarbeidelse.

- Strategi for samhandling med primærhelsetjenesten
- Felles forskningsstrategi
- Felles strategi for utvikling av psykisk helsevern
- Felles strategier i lønns- og arbeidsgiverspørsmål.

Regional samordning gir resultater

Tre år etter reformen er det skapt en arena som gir store muligheter for regionalt samarbeid. Vi behandler flere pasienter enn noen gang før i våre sykehus, og vi leverer resultater både i form av sterk nedgang i ventetider og mer helse for hver krone.

Det er gjennomført omfattende samordning når det gjelder lønn, regnskap, IT, innkjøp, logistikk og andre støtteverktøy som gir stor økonomisk gevinst. Sparte kroner skal brukes til å styrke pasienttilbudet ved at mer av de samlede ressursene går til direkte pasientbehandling.

Også innad i helseforetakene er det gjort mye for å samordne og fordele oppgavene mellom sykehusene. Dette gjelder støttefunksjoner og administrasjon, men også innen det medisinske tilbudet.

Strategi 2010

Styret har nå vedtatt prosjektgrunnlaget for å utforme det framtidige sykehustilbudet i regionen. Det er det regionale foretaket sitt ansvar å sørge for at befolkningen sikres likeverdige tjenester med høy kvalitet, god tilgjengelighet og akseptable kostnader («sørge-for-ansvar»).

I tråd med dette skal strategi 2010 utformes. Både pasienter, befolkningen, primærhelsetjenesten, helseforetakene, private aktører og politikere skal trekkes aktivt med i arbeidet.

Sluttresultatet skal legges fram for styret i slutten av 2005.

HEMIT er Helse Midt-Norges interne IT-leverandør

HEMIT utfører eller formidler IT-tjenester til helseforetak og andre i Helse Midt-Norge. HEMIT er en avdeling i Helse Midt-Norge RHF. HEMITs ansatte kommer stort sett fra helseforetakenes IT-avdelinger og er fysisk plassert på, eller i nærheten av sykehusene.

Internt er HEMIT organisert på tvers av geografiske kontorsteder, med avdelinger for Infrastruktur, Anvendelse (systemer), Kundeservice (kundesenter) og Prosjekt- og markedsutvikling. Helseforetakene som driver sykehus, har egne IT-rådgivere som ikke er ansatt i HEMIT. Disse innehar en bestillerfunksjon overfor HEMIT, bistår egen ledelse i IT-strategiske spørsmål og er i de fleste tilfeller også lokale IT-sikkerhetsansvarlige.

Avtaler

Alle foretakene har inngått avtaler med HEMIT om leveranser av IT-tjenester. Det er i løpet av 2004 etablert tjenesteavtaler med konkret spesifisering av hva HEMIT leverer. Disse avtalene skal i tiden fremover videreutvikles til fullverdige service-leveranseavtaler med avtalt kvalitet og pris.

Prosjekter

Det er i 2004 gjennomført en rekke større prosjekter.

- HEMITs største prosjekt så langt har vært innføring av et PACS/RIS (system for digital røntgen) for hele regionen. Dette ble fullført i 2004.
- I hele 2004 pågikk første fase av et prosjekt for etablering av ny løsning for rekvisisjon og svar for laboratorieprøver, i første omgang for nytt Universitetssykehus ved St. Olavs Hospital.
- Byggeprosjektet har også medført omfattende integrasjonsarbeid med eksisterende infrastruktur.
- Det er gjennomført et større anskaffelsesprosjekt

for ny funksjonalitet i Elektronisk Pasientjournal, som er planlagt innført i 2005.

- Det er etablert en ny sentral lagringsløsning og ny serverinfrastruktur for Helse Midt-Norges pasientjournalssystem.
- HEMIT har i regi av samarbeidet mellom helse-regionene (Nasjonal IKT) gjennomført forprosjekt for utredning av nasjonal arkitektur for elektronisk pasientjournal.
- Det er også gjennomført en rekke prosjekter for andre ledd i helsetjenesten (Den Gode Publikumstjeneste, kommunikasjon fra ambulansébåt, helhetlige behandlingsplaner m.m.).

Kostnader

Totale kostnader til drift og forvaltning av systemer og infrastruktur formidlet eller utført av HEMIT, var i 2004 ca. 200 millioner kroner. Det nye er at IT driftskostnader nå er fullstendig synliggjort. Kostnader er redusert på mange områder, blant annet er det gjennomført systematiske forhandlinger med eksterne leverandører om betingelser og kvalitet. På grunn av det høye investeringsnivået har IT-kostnadene totalt sett gått opp i regionen i 2004.

I oktober 2004 overførte HEMIT fire ansatte til Norsk Helsenett, som

driver nettet mellom helseforetakene.

Effektivisering

HEMIT har i 2004 gjennomført flere effektiviserings- og samordningsprosjekter, blant annet standardisering og harmonisering av data-nettverk. For å kunne integrere systemene bedre har HEMIT i løpet av året etablert en arkitekturstrategi som benyttes ved all videreutvikling av systemer. Dette vil på sikt muliggjøre færre pålogginger, bedre integrasjon mellom systemer samt mulighet til å la leverandører konkurrere om å levere funksjonalitet.

Fortsatt behov for sterkt og aktivt kvalitetsarbeid

Heleforetaksreformen er en eierreform, en ledelsesreform og en kvalitetsreform. Ventetida for behandling i Midt-Norge er nå redusert til en tredjedel og var ved slutten av 2004 på 84 dager, som er på nivå med resten av landet. Samtidig er økonomien nå under kontroll.

ledetrådene i kvalitetsstrategien for Helse Midt-Norge, som ble vedtatt av styret i april 2004. Her trekkes retningen opp for kvalitetsarbeidet for regionen for de kommende år. Hovedfokuset er ledelsens ansvar for kvalitetsstyring.

System for kvalitetsforbedring

De regionale helseforetakene har sammen etablert flere kvalitetsregistre som overvåker den medisinske behandlingen innenfor definerede behandlingsområder. Registerne mottar løpende

rapportering fra sykehusene om pasientbehandlingen og resultatene av denne.

Registerne gir muligheter til å sette inn kvalitetsforbedrende tiltak, bl.a. gjennom endring av behandlingspraksis og ved å omorganisere tjenestetilbudet.

Forskning og utvikling

En viktig del av Helse Midt-Norges arbeid for å bedre kvaliteten er forskning og utvikling. Vi har som mål å bruke 3 prosent av brutto budsjett til utvikling og forskning. I 2004

Helsetjenesten har alltid hatt krav på seg til å sørge for god kvalitet, og helsepersonell er gjennom sin profesjonsutdanning fokusert på kvalitet i arbeidet.

Til tross for dette erfarer vi at den pasientopplevde kvaliteten ikke er god nok. Spørreundersøkelser viser at mens befolkningen tidligere prioriterte nærhet til behandlingsstedet, er de nå mer opptatt av kvaliteten på behandlingen. Her ligger en utfordring Helse Midt-Norge ønsker å gjøre noe med.

Kvalitetsstrategi for Helse Midt-Norge

Kvalitet er definert som evnen til å tilfredsstille brukernes krav og forventninger. Dette er en av

Helsetjenester, og sykehus-tjenester i særdeleshet, er kompliserte organisasjoner hvor mange delfunksjoner må fungere godt sammen for at den samlede kvaliteten på tjenestene skal bli god. Ledelsens overordnede ansvar for det helhetlige kvalitetsarbeidet ble tydeliggjort gjennom kvalitetsstrategien og styringsdokumentet for 2004. Intensiteten på dette området vil bli forsterket i årene som kommer.

finansierte vi 50 forskningsstipendiatstillinger.

Omorganisering for økt kvalitet

På bakgrunn av forskning og rapporter gjennomførte Helse Midt-Norge i 2004 en funksjonsfordeling av kreftkirurgi i regionen. Vi valgte å samle kirurgisk behandling av kreftpasienter til færre enheter for å høyne kvaliteten på behandlingen og dermed bedre mulighetene for overlevelse.

Indikatorer for kvalitet

I tillegg til arbeidet med kvalitetsregistrene, rapporteres det fortløpende inn til sentrale organ på en rekke indikatorer som har betydning for kvaliteten av helse-tilbudet. Eksempel på dette

er epikrisetid, det vil si tiden det tar for å sende melding til fastlegen etter at en pasient har vært behandlet på sykehuset. Vi vet at dette har stor betydning for samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og allmennhelsetjenesten, og her er epikrisetid viktig for at pasienten kan få god oppfølging.

Teknologi for bedre kommunikasjon

God kommunikasjon mellom nivåene i helsetjenesten og mellom sykehusene er en viktig faktor for å bedre den pasientopplevde kvaliteten på helsetjenestene. Gjennom satsing på IKT vil Helse Midt-Norge forenkle samhandlingen slik at nødvendig pasientinforma-

sjon kommer raskt fram, samtidig som en reduserer unødvendig dobbeltarbeid og unødvendig belastning på pasientene. Eksempler på dette er elektronisk pasientjournal og billediagnostikk.

Oppsummering og blikk framover

Helseforetakene i Midt-Norge har arbeidet kontinuerlig for å forbedre sitt kvalitetssystem. Til tross for dette viser tilsynsrapporter at vi ikke oppfyller alle lovkrav, blant annet er vi ikke gode nok på internkontroll. Arbeidet med internkontroll, og å se de enkelte kvalitetsforbedrende tiltak i sammenheng, er hovedfokuset i kvalitetsstrategien for Helse Midt-Norge.

Brukermedvirkning: Dialog og gjennomslag

– Jeg opplever at vi har god dialog med styret og administrasjonen i Helse Midt-Norge. Vi blir tatt med på råd og når fram med våre synspunkter.

Jo, brukerne blir hørt, slik jeg oppfatter det, sier lederen for Regionalt brukerutvalg i Helse Midt-Norge, Annlaug Stavik.

Det er tre år siden helse-reformen ble satt ut i livet, og det er etablert brukerutvalg både regionalt og for hvert av helseforetakene i Midt-Norge. Stavik mener dette er avgjørende for at brukerne skal bli hørt og være informert.

Brukerne inn i styret?

Annlaug Stavik ønsker ikke Regionalt brukerutvalg inn i styret, slik det er krav om andre steder. Men kravet er forståelig, mener hun.

– Brukerutvalgene har fått ulik skjebne rundt omkring, og erfaringene er forskjellig. Faren er at hvis brukerne representeres gjennom styreverv, vil det lett kunne havne i rollen som «gisler», sier hun.

I sin ytterste konsekvens frykter Stavik at debatten om styrerepresentasjon kan føre til at brukerutvalgene

blir lagt ned. Det vil være et tap og tilbakeskritt for brukermedvirkning i Helse Midt-Norge.

Medvirkning forplikter!

Stavik legger ikke skjul på at det også i Midt-Norge er delte erfaringer. Hennes positive erfaring fra regionalt nivå deles ikke nødvendigvis i alle helseforetakene. Det er ikke overalt at brukerne opplever å bli tatt på alvor.

– Av og til er det også slik at administrasjonen tar mer hensyn til brukerutvalget sitt enn brukerutvalget tar hensyn til helseforetaket, tilføyer Stavik.

– Medvirkning forplikter begge veier, legger hun til. Det er viktig at arbeidet i brukerutvalget virkelig prioriteres når det inviteres til det. På sikt vil mangelfull oppfølging fra brukerne

kunne ødelegge den starten vi har fått, advarer hun.

Krav til nye medlemmer

Stavik understreker at det er nødvendig å sette seg skikkelig inn i sakene som er oppe til drøfting. Nye medlemmer av brukerutvalgene må være klar over den rollen de har fått, og at det må jobbes mellom møtene.

– Tempoet er høyt i Helse Midt-Norge, og skal vi kunne følge med, må vi være tilgjengelige både på telefon og e-post. Og brukerutvalgene trenger arbeidsgrupper som fungerer utenom møtene, sier hun.

Stavik advarer mot en utvikling der bare store organisasjoner engasjerer seg og setter seg inn i helse-sakene.

– Mindre organisasjoner bør avgjort være på banen. De har viktig spisskompe-

tanse som det er behov for, men jeg er usikker på om de er klar over hvor viktig deres tilstedeværelse er, sier Annlaug Stavik.

Åpenhet og involvering viktig for Helse Midt-Norge

Åpenhet og dialog er en rettesnor for Helse Midt-Norge. Det skal legges vekt på involvering og medvirkning

Brukerutvalgene gjør en svært viktig jobb, både lokalt og regionalt. Dette bekreftes i den første store evalueringen av helse reformen som ble offentliggjort våren 2005. I rapporten framheves Helse Midt-Norge som den regionen som har lyktes best med å forankre brukermedvirkningen og gi brukerne innflytelse.

Samspill med lokale og regionale myndigheter

Det gjennomføres jevnlig møter for å ivareta kontakten med lokale og regionale myndigheter. Dette samspeillet ble styrket i 2004, bl.a. med egne dialogmøter med de fleste kommunene i regionen. I Midt-Norge er det ellers slik at de lokale helseforetakene, hvert i sitt nedslagsfelt, skal legge til rette for god kommunikasjon med lokale myndigheter.

Det regionale foretaket deltar i møtene. Denne dialogen er vesentlig for å lykkes med å gjennomføre nødvendige endringer.

Stor tillit til helseforetakene

Folk flest har stor tillit til helseforetakene i Midt-Norge. I 2005 ble det for første gang gjennomført en omdømmemåling for Helse Midt-Norge (febr. 2005, MMI). 85 prosent av de spurte har tillit til at de vil få den behandling de trenger ved sykehusene i regionen. Sju av ti har et godt totalinntrykk av helseforetakene i regionen, og over halvparten sier at de har et godt inntrykk av Helse Midt-Norge RHF.

Når det gjelder omdømme, kommer Helse Midt-Norge bedre ut enn andre regioner, og resultatet

står seg også godt i forhold til andre offentlige helseinstanser. Nesten alle som er spurt, har meninger om endringstiltakene som pågår innen spesialisthelsetjenesten.

Åpenhet for endring

Undersøkelsen, som bygger på intervjuer av 1 200 personer bosatt i de tre midt-norske fylkene, viser at 60 prosent av de spurte mener det er behov for omorganiseringer, og enda flere ser behovet for sentralisering av enkelte tilbud for å få bedre totaltilbud.

På den negative siden kan nevnes at bare 17 prosent av de spurte har et godt inntrykk av muligheten til innsyn i virksomhetene. Når det gjelder psykisk helsevern, mener to av ti at tilbudet har blitt dårligere, til tross for at det pågår en

betydelig opptrapping. Kun 34 prosent har tiltro til at tilbudet innen psykisk helsevern vil bli bedre.

Bedre kvalitet?

Halvparten av de spurte mener at tjenestekvaliteten er blitt bedre etter helse reformen, og like mange har registrert at ventetidene er blitt kortere. Ni av ti oppgir at de har hørt om ordningen med fritt sykehusvalg, og de aller fleste av disse kan tenke seg å benytte ordningen ved behov.

Aktiv kommunikasjon utad

I 2004 ble kanalene for aktiv og målrettet kommunikasjon med definerte målgrupper videreutviklet og styrket. Nettstedet www.helse-midt.no fikk flere nye funksjoner, og statistikken viser godt besøk. Magasinet HELSE har et opplag på 16 000 og distribueres bredt. Et eget nyhetsbrev er etablert.

Når det gjelder mediekontakt, er målet at vi selv skal være aktive og tilgjengelige, også i saker som retter kritikk mot Helse Midt-Norge. Det er for øvrig opprettet faste møtepunkter med tilsynsmyndighetene, pasientombudene, primærhelsetjenesten og utdanningsinstitusjonene.

Psykisk helsevern og rusbehandling på rett vei

Det psykiske helsevernet strekker seg mot flere viktige mål. Tjenestene skal bidra til at pasientene:

- fungerer bedre
- øker mestring av egen livssituasjon
- frigjør egne ressurser
- reduserer sykeliggjøring

Målene skal nås ved hjelp av ulike virkemidler og tiltak:

- økt brukermedvirkning
- styrket samarbeid med bruker, pasient og pårørende
- desentralisering og tilbud der brukeren bor

Videre skal tjenestetilbudet organiseres slik at pasientene opplever helhet og kontinuitet gjennom målrettet samarbeid mellom alle tjenesteytere. Et sentralt mål er å gjøre tjenesten slik at tvangsbruk reduseres.

Brukerundersøkelse (PasOpp)

Det er gjennomført brukerundersøkelse ved de psykiatriske poliklinikkene i regionen for å kartlegge tilfredshet med tjenestetilbudet. Helsetjenestene i Midt-Norge ligger på landsgjennomsnittet, og det er liten variasjon mellom enhetene i regionen. Responsen fra brukerne inngår som grunnlag for å skape forbedring på flere områder.

Tilbud der brukeren bor
Helse Midt-Norge er i full gang med utbygging av de

distriktspsykiatriske tilbudene. DPS Orkdal åpnet senhøstes 2004. Det er netto tilført 20,5 nye stillinger. Nye DPS Tiller ble utbygd i 2004, og ferdigstilles i 2005. Opptrapping av personell har startet (7,4 stillinger). DPS Leistad trapper opp med 4 stillinger. Utbygging av DPS Stjørdal er i gang, og planarbeidet for drift av både allmennpsykiatritilbudet og det spesialiserte regionale spiseforstyrrelsestilbudet er også i full gang.

DPA Nordmøre og Romsdal er utvidet med 8 stillinger. BUP-tjenestene skal prioriteres. BUP i Nord-Trøndelag avsluttet utbyggingen av en moderne klinikk i 2004. BUP-klinikken ved St. Olav trappet opp med 7,5 stillinger, mens Helse Nordmøre og Romsdal utvidet med 5,5 stillinger. Antall avtale-

spesialister i regionen økte med 2 psykiatere og 2 psykologer i 2004.

Alle stillinger som det er bevilget midler til, er ikke besatt. Fortsatt sliter psykisk helsevern med rekruttering, særlig når det gjelder leger og psykologer. Til sammen 31 stillinger står ledige, 5 av disse er i BUP.

Tvangsbruk skal reduseres

Tvangsprofilen i Helse Midt-Norge er på landsgjennomsnittet eller lavere. Helse Nord-Trøndelag bruker minst tvangsmidler i landet. (Tall for 2002 og 2003.)

Rusbehandlingen styrket

Rustilbudet i Helse Midt-Norge er betydelig styrket i 2004. Det er åpnet nye familietiltak, etablert egen enhet for tvang, og sengetilbudet for avrusning/avgiftning er tredoblet. Til sammen er

behandlingskapasiteten økt med 25 prosent.

Ventetiden er redusert fra opp til tre år til under 12 måneder i løpet av 2004. Rusbehandling Midt-Norge kjøper stadig flere behandlingssplasser utenfor regionen for å korte ventetiden.

Svært gode resultater

Tall for aktivitet og resultater innen legemiddelasistert rehabilitering for 2004 viser at flere får et tilbud. Rusbehandling Midt-Norge kan dokumentere svært gode resultater for pasienter i legemiddelasistert rehabilitering. Fire av fem er blitt rusfrie. Midt-Norge kommer også godt ut når det gjelder å sikre mulighet for jobb, bolig og utdanning til pasientene.

Resultatet er betydelig bedre enn ved tilsvarende tilbud andre steder i landet.

Ventetiden redusert til 73 dager

Gjennomsnittlig ventetid ved sykehusene i Helse Midt-Norge var ved utgangen av april 2005 nede i 73 dager. I løpet av april ble antallet pasienter som hadde ventet i mer enn ett år, redusert med 38 prosent – til 212 pasienter.

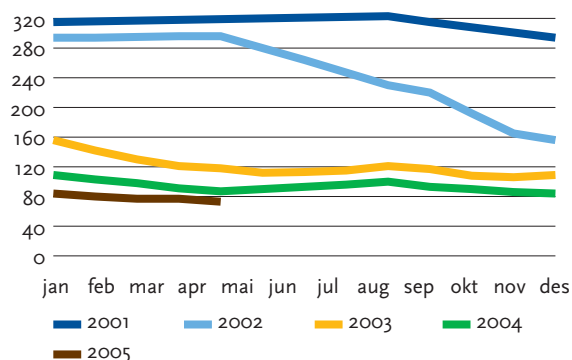
Tallene fra Norsk Pasientregister viser at det særlig er ved St. Olavs Hospital og Helse Nordmøre og Romsdal at det i april er tatt grep for å redusere ventetid og fjerne uverdigg venting.

Helse Sunnmøre og Helse Nord-Trøndelag er fortsatt de helseforetakene i Midt-Norge som har lavest gjennomsnittlig ventetid –

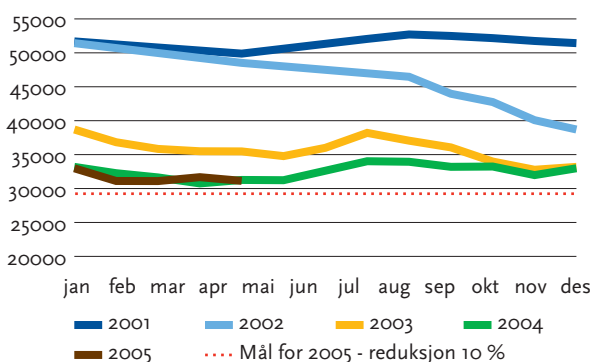
64 dager. Helse Nordmøre og Romsdal er nå nede i 66 dager, og St. Olavs Hospital hadde ved utgangen av april en gjennomsnittlig ventetid på 83 dager.

Da helsereformen trådte i kraft i 2002, var gjennomsnittlig ventetid i Midt-Norge over 320 dager, og over 12 000 pasienter hadde ventet i over ett år.

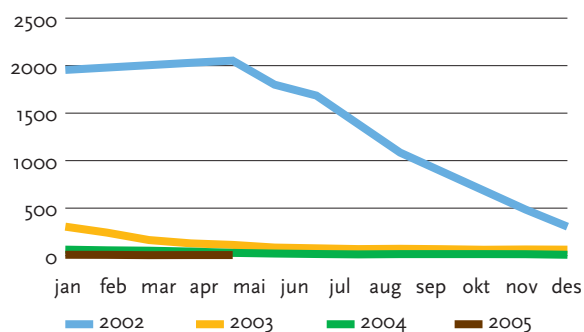
Ventetid (dager) ved sykehus i Helse Midt-Norge

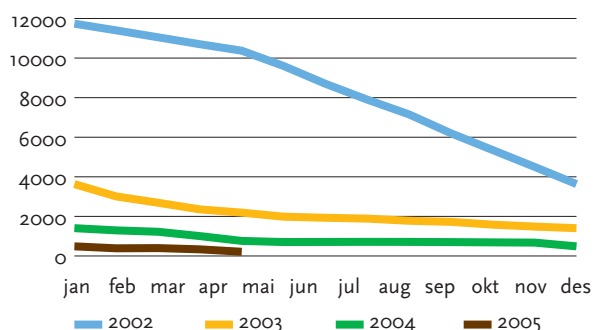
Antall pasienter på venteliste ved sykehus i Helse Midt-Norge

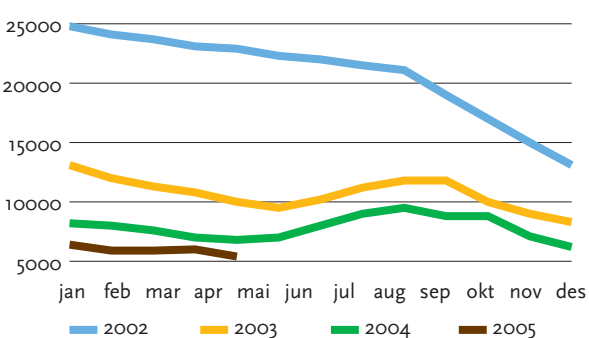
Pasienter som har ventet over 4 år

Pasienter som har ventet over 1 år

Pasienter som har ventet over 120 dager

Fruktbart samspill med private aktører

Også i 2004 har Helse Midt-Norge RHF hatt et utstrakt samarbeid med private aktører. Samarbeidet skjer som en del av det regionale helseforetakets «sørge-for-ansvar», plikten til å gi befolkningen det tjenestetilbud den har behov for – til rett tid. Når ventelister og ventetider gjennom året har blitt kraftig redusert, har dette klar sammenheng med samspillet med de private aktørene

Aktører av mange slag
Helse Midt-Norge RHF har en løpende avtale med Lukas-stiftelsen, som har et ideologisk forankret utgangspunkt for drift. Stiftelsen har tilbud innenfor psykiatri og rehabilitering og holder til i Malvik og Sparbu. Avtalen er en

rammeavtale og utløper i 2008.

Når det gjelder ideelle stiftelser, samarbeidet Helse Midt-Norge og Norsk Luftambulanselenge om drift av luftambulansetjenesten. Dette samarbeidet har i 2004 opphørt som følge av

etableringen av Norsk Luftambulanselenge ANS, som helt ut er eid av de regionale helseforetakene.

Helse Midt-Norge RHF har i 2004 også hatt et utstrakt samarbeid med kommersielle aktører. Dette gjelder så vel private sykehus som aktører innen billeddiagnostikk. På sykehussiden har man hatt avtaler innenfor kirurgi, ortopedi, øre-nese-hals, øye og gynekologi mens avtalene innenfor billeddiagnostikk har omfattet CT, røntgen, ultralyd og MR. Nytt anbud gjennomføres i 2005.

Private rehabiliteringsinstitusjoner er til dels ideelle og til dels kommersielle. I 2004 har Helse Midt-Norge RHF hatt seks avtaler med private organisasjoner fordelt på de tre fylkene i Helse Midt-Norge. I tillegg har det vært diskusjoner omkring to nyetableringer, i Rissa og på Høylandet. Vi forventer nye anbudskonkurranser i 2005.

..pluss ca. 180 spesialister

Helse Midt-Norge RHF har avtaler med anslagsvis 180 spesialister innenfor medisin og psykologi. Disse utgjør en viktig del av det samlede spesialisthelse-tjenestetilbudet. Avtalene forvaltes gjennom sentrale avtaler som er inngått

mellom de regionale helseforetakene og henholdsvis legeförening og psykologforening. Helse Midt-Norge har etablert et eget prosjekt som har som mål å følge opp avtalene på en bedre måte, og etablere et bedre samarbeid inn mot helseforetakene.

Forskning og utvikling, en naturlig del av virksomheten

Helse Midt-Norge skal sørge for at foretakene kan dokumentere høy faglig standard. Dette forutsetter at foretakene driver forskning og utvikling som en naturlig del av sin virksomhet.

Noen mål for forsknings- og utviklingsarbeidet

- Helseforetakene skal ha en forskningsstrategi i samsvar med den regionale strategiplanen for forskning og utvikling.
- Ved utgangen av 2007 skal den samlede forskning, utvikling og kompetanseheving ha et omfang svarende til minst 3 prosent av Helse Midt-Norges brutto driftsbudsjett.
- Ved utgangen av 2007 skal det i hvert foretak

være på gang minst 10 doktorgradsarbeid.

- Helse Midt-Norge skal ha en forskningsprofil med definerte satsningsområder. Forskningsvirksomheten skal understøtte øvrige av Helse Midt-Norges prioriterte strategiske innsatsområder i perioden.

For å ivareta behovet for tett samarbeid med høyskoler og universitet har Helse Midt-Norge opprettet et eget samarbeidsorgan. I strategiplanen utpeker samarbeidsorganet psykisk helsevern, rehabilitering og habilitering som viktige satsningsområder for dette samarbeidet.

Samarbeidsorgan Helse Midt-Norge og høyskolene

Samarbeidsorganet skal legge premissene for et regionalt samarbeid om målområdene utdanning og forskning. I 2004 ble det utlyst 1 million kroner for å styrke forskning, utvikling og samarbeid mellom høyskolene og klinikk. Det kom inn 63 søknader på til sammen 13 millioner kroner.

Samarbeidsorganet har også bidratt til bedre samsvar mellom behov for, og tilgang på praksisplasser.

Planer/oppgaver for samarbeidsorganet

- utarbeide felles krav for utdanningspraksis

- utlyse forskningsmidler i regi av samarbeidsorganet
- styrke metodekompetansen gjennom kurs, masterstudier og stipendiatstillinger
- opprette kombinerte stillinger høyskole/helseforetak
- opprette professorat i helsevitenskap ved DMF

Utfordringer

Bestillingsdokumentet til de regionale helseforetakene stiller krav om studenter og praksisplass.

Helseforetakene får ressurser gjennom sine rammeoverføringer for å innfri kravet mens høyskolene får midler

etter produserte studiepoeng. Høy utdanningsaktivitet bedrer høyskolens budsjett, mens helseforetakene opplever at høy studieaktivitet medfører at en større del rammetilskuddet går til studentundervisning og mindre ressurser gjenstår til å drive for eksempel fagutvikling og forskning.

Helseforetakene koordineres av RHF og framstår som samlet mens høyskolene koordinerer seg selv og konkurrerer seg i mellom.

Utfordringen er å få til god samordning mellom foretakene og med utdanningsinstitusjonene.

STYRETS ÅRSBERETNING 2004

Helse Midt-Norge skal i samvirke med helse-
tjenesten forøvrig bidra til å forbedre
befolkningens helse og dermed livskvalitet.
Helsetjenestens generelle ambisjon er å gi
befolkningen en bedre evne til å:

- Beholde god helse lengst mulig i livet
 - Bli frisk når sykdom rammer
 - Leve et best mulig liv med kroniske sykdommer eller funksjonshemninger
- Møte livets slutt på en trygg og verdig måte

Innledning

Våre hovedoppgaver er pasientbehandling, opplæring av pasienter og pårørende, forskning og utdanning av helsepersonell.

Etter vår strategiprosess i 2004 er Helse Midt-Norges visjon «På lag med deg for din helse» og våre kjerneverdier er trygghet, respekt og kvalitet. Våre fire sentrale målområder er:

- Pasientbehandling og opplæring
- Forskning
- Organisasjon og ledelse
- Økonomi

Helse Midt-Norge RHF ble etablert 17. august 2001 i forbindelse med at Staten overtok ansvaret for alle offentlige norske sykehus 01.01.2002 og etablerte fem regionale helseforetak. Helse Midt-Norge RHF er et av disse og omfatter spesialisthelsetjenesten i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. I tillegg ble sykehusapotekene i regionen overtatt og organisert i et eget helseforetak.

Hovedkontoret til Helse Midt-Norge ligger på Stjørdal. I 2004 besto Helse Midt-Norge av:

- Helse Midt-Norge RHF
- Helse Nord-Trøndelag HF
- St. Olavs Hospital HF
- Helse Nordmøre og Romsdal HF
- Helse Sunnmøre HF
- Sykehusapotekene i Midt-Norge HF
- Rusbehandling Midt-Norge HF
- Trøndelag Ortopediske Veksted AS

I tillegg til hovedkontoret i foretaksgruppen består Helse Midt-Norge RHF av enhetene Helsebygg og HEMIT. Helsebygg Midt-Norge er en prosjektorganisasjon som har i oppgave å forestå prosjektering og bygging mv. av det nye universitetssykehuset i Trondheim. HEMIT (Helse Midt-Norge IT) ble etablert i 2003 og er foretaksgruppens felles IT-enhet.

Prioriterte mål for Helse Midt-Norge i 2004

Hovedmålene for Helse Midt-Norge RHF i 2004 var:

- Ventetiden for de som har ventet over 120 dager skal reduseres med minimum 30 prosent, og ingen skal vente mer enn ett år.
- Ventelistene skal reduseres med 10 prosent, fra 33 000 til 30 000.
- Problemet med korridorpasienter skal være løst
- God økonomistyring skal være innført i alle helseforetak

Viktige satsningsområder ut over dette har vært kvalitet, effektivitet, pasientopplæring, samhandling med primærhelse-tjenesten, ledelse, psykisk helsevern, rus, rehabilitering, opp-trening, forskning og prioritering av og mellom pasientgrupper.

Ventelister/ventetid

I løpet av 2004 ble den gjennomsnittlige ventetiden for ventende ved Helse Midt-Norges helseforetak redusert med 23 prosent, fra 109 til 84 dager. Antall ventende ble redusert – fra 33 192 til 32 985, tilsvarende 0,6 prosent. Målene for forbedringer av ventelistesituasjoner i 2004 ble ikke nådd. For somatikken var resultatkravet til helseforetakene å halvere antall med ventetid over 120 dager. Resultatet ble 19 prosent reduksjon. For psykisk helsevern er målet at ingen skal vente over tre md. I 2004 ble antallet med mer enn tre md. ventetid redusert med ni prosent fra 527 til 478.

Styret er fornøyd med reduksjon i gjennomsnittlig ventetid i 2004, og reduksjonen har fortsatt i 2005. Det er fortsatt behov for målrettet arbeid og økt innsats for å redusere ventetidene, spesielt for de som har ventet lenge og innenfor områdene rus og psykiatri.

Korridorpasienter

Målet for Helse Midt-Norge er at korridorpasienter som systematisk fenomen ikke skal forekomme. I Helse Sunnmøre, Helse Nordmøre og Romsdal og Helse Nord-Trøndelag varierte andelen korridorpasienter fra 1,5 til 2,2 prosent i 2004, som er klart høyere enn ønskelig. St. Olavs Hospital

har fortsatt sitt arbeid for å unngå korridorpasienter både gjennom interne tiltak og tiltak sammen med Trondheim kommune. Likevel er en langt fra målet; gjennom 2004 har andelen korridorpasienter ligget over fire prosent.

Styret er ikke tilfreds med utviklingen når det gjelder korridorpasienter. For 2005 er målet for samtlige foretak at andelen skal ligge under én prosent.

Økonomistyring

Ved innføring av helsereformen i 2002 ble spesialisthelse-tjenesten underlagt regnskapsloven. Åpningsbalansen pr. 01.01.2002 er endelig fastsatt først våren 2004, se beskrivelse i eget avsnitt under redegjørelse for økonomiske resultater. Imidlertid har det også i 2004 og hittil i 2005 vært uavklarte forhold vedrørende størrelsen på ordinære avskrivninger, og dette har medført usikkerheter knyttet til det reelle økonomiske resultatet. Bortsett fra dette forhold er regnskapsloven godt innarbeidet i foretaksgruppen.

Det er lagt stor vekt på korrekt løpende regnskapsrapportering i de enkelte foretakene i Helse Midt-Norge. Det har i 2004 vært arbeidet med ytterligere samordning av regnskaps-prinsipper i regionen og nasjonalt, og i løpet av 2005 påregnes ytterligere kvalitetsøkning i den løpende rapportering.

Fra Stortingets side er det krav om at foretaksgruppen skal drives i økonomisk balanse i 2006. Med utgangspunkt i foretaksgruppens underskudd i 2004, ligger det store utfordringer i dette kravet. Selv om de enkelte foretak driver løpende effektivisering, har Helse Midt-Norges budsjett for 2005 et betydelig underskudd. Det er nødvendig med ytterligere reduksjon i det enkelte foretaks kostnadsnivå, og det er påkrevet med stram økonomisk styring og kontroll.

Vi har i dag ikke gode nok interne styringssystemer i de enkelte helseforetak for måling og oppfølging av aktivitet og økonomi. Gjennom prosjektet «gjennomgående styrings-system» vil nye ensartede systemer bli innført i 2005, og det forventes forbedringer i kvaliteten på oppfølging allerede innværende år.

Styrets vurdering er at økonomistyringen er vanskelig, og at usikkerhetene rundt åpningsbalanse og avskrivninger har økt disse. Forsatt er det nødvendig med systemmessige forbedringer i økonomistyringen. Eiers krav om økonomisk balanse fra og med 2006 er utfordrende, og krever langsiktighet og forutsigbarhet for å kunne innfris over tid.

Ledelsesreform

I tillegg til å være en eierreform er helsereformen i stor grad en ledelsesreform. I erkjennelsen av dette igangsatte Helse Midt-Norge i 2002 et omfattende program for lederutvikling i regionen som har vært videreført siden. I 2004 gjennomførte 90 ledere dette programmet. Siden oppstart har omlag 250 ledere deltatt. I tillegg har det vært gjennomført flere lederutviklingstiltak for mellomledere (3. nivå) ved alle helseforetakene i regionen. I tillegg til generell lederutvikling har det vært kurs i medarbeidersamtaler og samlinger for fagledere innenfor sju medisinske områder. Vårt mål er å etablere felles ledelseskultur i regionen.

Gjennom videreutvikling av gjennomgående styrings-systemer forventes å oppnå økt fokus på den enkelte leders ansvar og resultater. Dette vil bli fulgt opp gjennom blant annet løpende oppfølging av resultater og arbeidsmiljøundersøkelser. Resultatet av disse vil vise om vi har lykket.

Åpenhet og medvirkning

Vel tre år etter at reformen ble gjennomført har Helse Midt-Norge etablert dialogen med sentrale målgrupper. Åpenhet skal være en rettesnor for prosesser som gjennomføres, og det skal legges vekt på involvering og medvirkning.

Brukerutvalgene gjør en svært viktig og aktiv jobb, både lokalt og regionalt. Dette bekreftes i den første store evalueringen av helsereformen som ble offentliggjort våren 2005. I rapporten framheves Helse Midt-Norge som den regionen som har lyktes best med å forankre brukermedvirkning og gi brukerne innflytelse.

Når det gjelder kommunikasjon med lokale og regionale myndigheter gjennomføres det jevnlig møter. Dialogen ble i 2004 ytterligere styrket, blant annet med egne dialogmøter med fleste kommunene i regionen. Denne dialogen betraktes som vesentlig for å lykkes med gjennomføring av nødvendige endringer.

Folk flest har stor tillit til helseforetakene i Midt-Norge. Dette framgår av den første omdømmemålingen for Helse Midt-Norge. Undersøkelsen som er gjennomført i begynnelsen av 2005 bygger på intervjuer av 1 200 personer bosatt i Midt-Norge. Undersøkelsen viser blant annet at:

- 85 prosent har tillit til at de vil få den behandlingen de trenger ved sykehusene i regionen
- 60 prosent mener det er behov for omorganiseringer, og enda flere ser behovet for sentralisering av enkelte tilbud for å få bedre totaltilbud
- muligheten for å få innsyn i virksomhetene rangeres som lav
- to av ti mener tilbudet innen psykisk helsevern har blitt dårligere, og kun 34 prosent tiltro til at tilbudet innen psykisk helsevern vil bli bedre
- ni av ti har hørt om ordningen med fritt sykehusvalg, og de fleste av disse kan tenke seg å benytte ordningen ved behov.

I 2004 ble kanalene for aktiv og målrettet kommunikasjon med definerte målgrupper videreutviklet og ytterligere styrket. Når det gjelder mediekontakt er målet at vi selv skal være aktive og tilgjengelige, også i saker som kan sette Helse Midt-Norge i et negativt lys. Det er for øvrig opprettet faste møtepunkter med tilsynsmyndighetene, pasientombudene, primærhelsetjenesten og utdanningsinstitusjonene.

Satsingsområder i 2004 og 2005

I løpet av 2004 har Helse Midt-Norge, RHF vedtatt strategier, planer og handlingsprogrammer innenfor følgende områder:

- Felles overordnet strategi med visjon verdier og mål for foretaksgruppen Helse Midt-Norge
- Kvalitetsstrategi i Helse Midt-Norge
- Overordnet IKT-strategi for de regionale helseforetakene
- Revisjon av IT-strategi for Helse Midt-Norge 2005 - 2007
- Regional strategiplan for forskning og utvikling i Helse Midt-Norge RHF 2004 -2007. Alle Helseforetak har utarbeidet egne FOU-strategier
- Samhandling og desentralisering – Oppfølging av nasjonal RHF-rapport
- Handlingsprogram for pasient- og pårørendeopplæring
- Handlingsprogram for habilitering, rehabilitering og fysikalsk medisin.
- Regionalt handlingsprogram for mennesker som lider av sykkelig overvekt. Programmet innbefatter både kirurgisk og ikke-kirurgisk behandlingstilbud

- Rapporten «Med laboratoriemedisin inn i fremtiden» legges til grunn for det videre arbeidet med å utvikle de laboratoriemedisinske tjenestetilbudene innenfor Helse Midt-Norge RHF
- Regional beredskapsplan
- Det er besluttet å øke satsingen innen geriatri, blant annet gjennom prosjektet «Den eldre pasient» og i samarbeid med NTNU etablere større kapasitet til spesialistutdanning inne feltet.

Tilbudet til pasientene er forbedret bl.a. gjennom at:

- Helse Midt-Norge høsten 2003 innførte individuelle behandlingsfrister for å styrke pasienters rettigheter og som et virkemiddel til å prioritere de som trenger behandlingen først.
- Basert på en rapport om kreftkirurgi som ble lagt fram sommeren 2004 har Helse Midt-Norge samlet behandlingen til færre sykehus i regionen.
- Behandling av akutt hjerteinfarkt er forbedret ved at PI tas i bruk sammen med prehospital trombolysing og EKG.
- Rustilbudet har blitt betydelig styrket i 2004. Det er åpnet to nye familietiltak, etablert egen enhet for tvang, og sengetilbudet for avrusing/avgiftning er tredoblet. Til sammen er behandlingsskapasiteten økt med 25 prosent. Rusbehandling Midt-Norge kan dokumentere svært gode resultater for pasienter med legemiddelassisteret rehabilitering. Oppfølging viser at fire av fem er blitt rusfrie. Midt-Norge kommer også godt ut når det gjelder å sikre mulighet for jobb, bolig og utdanning til pasientene.
- Innenfor psykisk helsevern gjennomføres investeringene i tråd med opptrappingsplanen. Å få full effekt av disse investeringene forutsetter tilstrekkelig tilgang på personell. Enkelte har slitt med dette i starten og de fulle effekter kan derfor forventes å komme over tid.

I løpet av året er det gjennomført organisatoriske tiltak og tiltak av utviklingskarakter som er forutsatt skal gi effekter på fremtidig effektivitet og kvalitet:

- Orkdal Sanitetsforenings Sjukehus HF ble oppløst og virksomheten overført til St. Olavs Hospital fra og med 01.01.2004. Driften fortsetter i bygningene i Orkdal.
- Utbyggingen av St. Olavs Hospital fase 1 går videre og er i henhold til plan både når det gjelder fremdrift og økonomi. Planleggingen av fase 2 er godt i gang, og vedtak om tidspunkt for igangsettelse blir tatt tidlig høst inneværende år.
- Utbyggingen av Distriktspsykiatriske sentra i regionen fortsetter, og det henvises til omtale under avsnittet om investeringer.

- Fra 01.01.2004 ble ansvaret for rusbehandling overført til de regionale helseforetakene, og hos oss er dette organisert i eget foretak, Rusbehandling Midt-Norge HF.
- Helse Midt-Norge RHF har sammen med de andre regionene etablert selskapet Norsk Helsenett AS. Helse Midt-Norges eierandel er 20 prosent.
- Etter at ansvaret for luftambulansetjenesten ble overtatt av regionene, stiftet de regionale helseforetakene selskapet Luftambulansen ANS, med 20 prosent eierandel for Helse Midt-Norge.
- Det økonomiske ansvaret for syketransport er gradvis overdratt fra Rikstrygdeverket til helseregionene fra og med 2004. Fra og med 2006 vil regionene ha overtatt det fulle ansvaret, både økonomisk og administrativt.
- Midtnorsk Helseakademi ble etablert for gjennom felles kompetansehevingstilbud å kunne bidra til at de regionale mål nås.
- Samordning og effektivisering innenfor ikke-medisinske støttfunksjoner ble i 2004 utvidet fra felles IT-drift (HEMIT) til lønns- og regnskapsfunksjoner, samt ved å starte et program for forbedring av innkjøps- og logistikkfunksjonen.
- Samhandling med kommunene ble forbedret ved at alle helseforetak nå har egne samarbeidsavtaler med kommunene, og ved at praksiskonsulentfunksjon er etablert ved tre helseforetak. Dette gir grunnlag for forbedret samhandling med primærhelsetjenesten.
- Prosjektet «Helse Midt-Norge 2010» ble startet i 2005. Prosjektet skal i løpet av året levere et beslutningsgrunnlag som skal gi styret mulighet til å foreta de strategiske valg som er nødvendig for at Helse Midt-Norge RHF også i 2010 kan oppfylle sin plikt om at innbyggerne får tilgang til spesialiserte helsetjenester i det omfang og med den kvalitet som blir forventet.
- Det siste året er det arbeidet mye med å få å plass nye avtaler med private sykehus. Disse er ennå ikke helt på plass, men det forventes at det i løpet av sommeren 2005 vil være inngått avtaler på alle de områder vi har besluttet å legge til private sykehus. Dette omfatter i alt 4550 DRG-poeng. Enhetsprisene i de nye avtalene er lavere enn de vi hittil har hatt, og vil innebære besparelser for foretaksgruppen.

Styrets vurdering er at disse tiltakene, sammen med tidligere iverksatte tiltak, har bidratt i det langsiktige arbeidet for å levere gode og effektive spesialisthelsetjenester til befolkningen i Midt-Norge.

Årsregnskapet

Åpningsbalansen

Inngangsverdien på anleggsmidlene ble endelig fastsatt ved godkjenning av årsregnskapet for 2003 etter at det for 2002 ble avlagt et årsregnskap basert på foreløpige verdier. Eier har fastsatt et nivå på finansieringen av kapitalkostnadene med utgangspunkt i at 2/3 av gjenanskaffelsesverdien av anleggsmidlene, som inngikk i åpningsbalansen til de fem regionene, skal kunne gjenanskaffes. Inntil eieres målsetting om reduksjon av Helse Midt-Norges anleggsmidler er nådd vil årlige avskrivningskostnader overstige tilhørende finansiering. Eier har av den grunn besluttet at regionens resultatkrav skal være årsresultatet korrigert for meravskrivninger knyttet til denne verdiforskjellen. I tillegg har foretakene og eier lagt ulike forutsetninger til grunn for anleggsmidlenes levetider. Det skal også korrigeres for dette. Nærmere beskrivelse av denne korrigeringen framgår av årsregnskapet med tilhørende noter.

Årsresultat

Årsresultatet for foretaksgruppen Helse Midt-Norge viser et underskudd på 648,6 mill. kroner mens underskuddet i morforetaket var 25,4 mill. kroner før nedskrivning av investering i datterforetak. Korrigert for meravskrivninger i henhold til eiers målkraft er årets resultat for foretaksgruppen på 498,2 mill. kroner.

Totale driftsinntekter i foretaksgruppen var 9 474 mill. kroner. Inntektsførte ISF-inntekter baserer seg på innrapportert aktivitetsdata fra helseforetakene og de private sykehusene som har behandlet pasienter fra Helse Midt-Norge. Innrapporterte data blir vurdert av et nasjonalt avregningsutvalg som sammen med eier fastsetter den endelige ISF-inntekten for det enkelte regnskapsår. Foreløpig avregning for 2004 viser at foretaksgruppen vil få 23 kroner mer enn det som er inntektsført.

Inntektsført basisramme i 2004 er 1 614 mill. kroner høyere enn i 2003. Helse Midt-Norges overtakelse av ansvaret for blant annet sykefrakt og rusbehandling i 2004 førte til økt overføring fra eier via basisrammen. Endring i polikliniske takstene medførte en økning i basisstilskuddet med 115 mill. kroner i forhold til 2003. I tillegg er omlegging av reglene for arbeidsgiveravgift delvis kompensert ved styrking av basisrammen. Dette utgjør 53 mill. kroner. Fra 2002 til 2003 ble

ISF-refusjon endret fra 55 prosent til 60 prosent. I 2004 ble denne refusjonen endret til 40 prosent, og er hovedårsaken til den store nedgangen i denne inntekten. Finansiering via basisrammen er økt med om lag samme beløp som reduksjon i ISF-inntekten.

Aktivitet og kodeforbedring er årsaken til den øvrige økningen i ISF-inntektene. Denne økningen skyldes delvis høyere aktivitet i foretaksgruppen, men en vesentlig del av økningen har sammenheng med økte tjenester kjøpt av private sykehus. Polikliniske inntekter er redusert fra 826 mill. kroner i 2003 til 793 mill. kroner i 2004. Til tross for reduksjon i polikliniske takster tilsvarende 115 mill. kroner, har polikliniske inntekter blitt redusert med bare 33 mill. kroner fra 2003. Dette skyldes økning i polikliniske konsultasjoner både innenfor somatisk og psykiatri. Selv om det innenfor de økonomiske rammene ikke er rom for en generell økning i aktiviteten, er det en ønsket utvikling at den polikliniske aktiviteten og dagbehandling skal øke mens omfanget på inneliggende pasienter bør reduseres.

Morforetakets varekostnader gjelder i sin helhet kjøp av helsetjenester fra egne datterforetak, andre regioner og private aktører. I andre driftskostnader på 308,3 mill. kroner inngår blant annet kostnader knyttet til diverse tilskudd vedrørende FoU, utdanning, brukerorganisasjoner mv. i tillegg til morforetakets administrasjonskostnader. Av de totale lønnskostnadene på 87,6 mill. kroner gjelder 27 mill. kroner administrasjonen i morforetaket.

Sammenlignet med 2003 har varekostnadene økt med totalt 309 mill. kroner. Forbruket av medisinsk forbruksmateriell har hatt betydelig økning i 2004, og dette skyldes hovedsakelig økning i enhetspriser på enkelte medikamenter. Kjøp av helsetjenester fra andre regioner og ikke minst fra private har økt vesentlig. Dette har blant annet sammenheng med kjøp av avtalte tjenester for å få ned ventelistene innenfor spesifikke områder, herunder røntgen og ortopedi. Videre omfattes private sykehus som har avtale med helseregionen av fritt sykehusvalg. Dette har ført til en økning i direkte henvisninger av allmennlegene. For å oppnå bedre oppfølging av kvalitet og omfang med aktiviteten hos private aktører ble det i 2004 gjennomført anbudskonkurranse vedrørende kjøp fra private sykehus. Rammeavtalene med de private aktørene har først i 2005 kommet på plass.

Totale lønnskostnader har økt fra 5 707 mill. kroner til 6 064 mill. kroner, en økning på 357 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak en økning i antall ansatte. Den største økningen har sammenheng med overtakelse av en del nye ansvarsområder som rusbehandling og opptrapping av aktiviteten innen psykisk helsevern. Fra og med 2004 ble det slutt på differensiert arbeidsgiveravgift i Norge. For Helse Midt-Norge har dette betydd en kostnadsøkning på ca. 55 mill. kroner.

Sum driftskostnader før avskrivninger er 9 553 mill. kroner, en økning på 897 mill. kroner fra 2003. Driftsinntektene har økt fra 8 592 mill. kroner til 9 473 mill. kroner, en økning på 881 mill. kroner.

Investeringer

I 2004 er det påløpt 2,1 mrd. kroner i forbindelse med pågående og avsluttede byggeprosjekter. Det største av disse er fase 1 i utbyggingen av nytt universitetssykehus i Trondheim. Dette prosjektet omfattet bygging av Nevrosenteret, Laboratoriesenteret og Kvinne-barnsenteret inngår i byggefase 1 sammen med pasienthotellet. Pasienthotellet ble tatt i bruk i september i 2004. De andre byggene tas i bruk i løpet av 2005 og 2006.

Bygging av nytt universitetssykehus er delt i en sykehusdel og en universitetsdel. Sykehusdelen utgjør ca. 75 prosent av de totale utbyggingskostnadene, skal overtas av St. Olavs Hospital HF i takt med fullføring av de enkelte deler av utbyggingen. Den resterende delen av prosjektet skal overtas av NTNU ved slutføring.

Planleggingsarbeidet med byggefase 2 er i hovedsak avsluttet. I Stortingets budsjettbehandling for 2004 ble det fattet vedtak om en reduksjon av kostnadene med ti prosent i sykehusdelen i byggefase 2, og i ettertid har det pågått en prosess for å oppfylle dette krav. Arbeidet har vist at en kostnadsreduksjon på ti prosent vanskelig kan oppnås uten en reduksjon i arealet. I de opprinnelige planene for det nye universitetssykehuset er det lagt opp til at det skal bygges et psykiatrisenter. Psykiatrisenteret er foreløpig ikke finansiert og videre fremdrift og utvikling av prosjektet forventes avklart i forbindelse med statsbudsjett 2006.

Gjennom revidert statsbudsjett vedtatt våren 2005 er Statens kontanttilskudd til finansiering av fase 1 i utbyggingen klarlagt. Dette sammen med tidligere vedtak om finansiering av fase 2, gjør Helse Midt-Norge i stand til å vurdere finansiering og økonomisk bæreevne knyttet til utbyggingen i Trondheim. Dette er nødvendig før utbyggingens fase 2 igangsettes.

Fleire byggeprosjekter innen psykisk helsevern ble avsluttet i løpet av 2004. Nytt distriktpsykiatrisk senter (DPS) i Orkdal ble tatt i bruk høsten 2004. Ny DPS Tiller ble utbygd i 2004, men er ikke ferdigstilt før i 2005. Barne- og ungdomspsykiatrien i Nord-Trøndelag avsluttet utbyggingen av en moderne klinikkenhet i 2004. I 2004 er det igangsatt utbygging av DPS-er i Molde, Kristiansund og Stjørdal.

Nytt kreftbygg i Helse Sunnmøre ble åpnet i mars 2004. Dette bygget gir plass til to strålemaskiner, poliklinikk, sengepost for kreftpasienter og pasienthotell. Byggeprosjektet hadde en kostnadsramme på 264 mill. kroner. I tillegg er det gjort store investeringer i utstyr ved den nye avdelingen.

Byggingen ved St. Olavs Hospital og den store satsingen på distriktpsykiatriske sentra som en del av opptrappingsplan psykiatri, medfører at investeringsnivået i regionen er høyt. Hensyntatt den pressede finansielle situasjon foretaksgruppen er i, medfører ovennevnte satsingsområder begrenset handlefrihet når det gjelder øvrige nødvendige investeringer i regionen. Styret er på denne bakgrunn bekymret for den fremtidige evne til vedlikehold, reinvesteringer og videreutvikling av bygninger og utstyr.

Likviditet

Ved slutten av 2004 hadde foretaksgruppen totalt en positiv likviditet på 239 mill. kroner. Redusert for bundne midler på 248 mill. kroner, samt ubenyttede lånemidler på 238 mill. kroner, hadde Helse Midt-Norge en forholdsvis svak likviditetsmessig situasjon ved slutten av 2004. Flere av datterforetakene hadde en negativ saldo på driftskonto ved årsskiftet, og likviditeten i 2005 er fortsatt anstrengt. Det viktigste tiltaket for å bedre likviditeten vil være å oppnå balanse i driften, men inntil dette skjer er det nødvendig å dekke det kortsiktige likviditetsbehov gjennom ytterligere driftskreditt.

Kontantstrømmen fra driften er negativ og bidrar dermed ikke til å finansiere investeringsaktivitetene. Det er tatt opp betydelige lån i 2004, og den samlede investerings- og driftssituasjon medfører øket behov for lån og kassekreditt i 2005. Den langsiktige finansiering av utbyggingen ved St. Olavs Hospital blir klarlagt i 2005 og denne vil være viktig for foretaksgruppens finansielle situasjon de kommende år.

Fortsatt drift

I henhold til regnskapslovens § 3-3, bekrefter vi at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger forventninger om en fremtidig finansiering som er dekkende i forhold til de løpende driftskostnader som er nødvendig for å opprettholde det aktivitetsnivå som fra eiers side kreves av foretaket.

Til grunn for antagelsen om fortsatt drift ligger også den lovregulering av helseforetak som slår fast at helseforetak ikke kan gå konkurs.

Arbeidsmiljø og personale

Gjennomsnittlig antall ansatte i Helse Midt-Norge RHF var 258 ansatte i 2004 mot 176 i 2003. Ved utgangen av 2004 var det 264 ansatte, hvorav 34 var ansatt i konsernledelsen, 104 i prosjektorganisasjonen Helsebygg Midt-Norge og 126 i HEMIT. Gjennomsnittlig antall ansatte i foretaksgruppen var 15 722 i 2004 mot 15 624 i 2003.

Sykefraværet i Helse Midt-Norge RHF var på totalt 226 dagsverk i 2004 mot 1 467 dagsverk i 2003, noe som gir et sykefravær på 3,7 prosent. Tilsvarende tall for foretaksgruppen er på 235 200 dagsverk (7,6 prosent) mot 237 094 i 2003.

Sykefraværet i datterforetakene varierer fra 4,4 prosent til 10 prosent, mens tilsvarende variasjon i 2003 var fra 7,0 prosent til 9,8 prosent. Sykefraværet er høyere for pleiegruppen enn for andre ansatte, og det vil derfor være større sykefravær blant kvinner. Det arbeides med ulike tiltak i foretaksgruppen for å redusere sykefraværet.

I 2003 og 2004 ble det gjennomført arbeidsmiljøundersøkelser i hele foretaksgruppen. Undersøkelsene var IT-basert og gjennomsnittlig svarprosent i foretaksgruppen var på 63 prosent i 2004. En større andel av de ansatte var tilfreds med det fysiske arbeidsmiljøet i 2003 enn i 2004. Det er iverksatt lokale tiltak der det fysiske arbeidsmiljøet anses som dårlig. Det er påvist en del helseplager (spesielt hode/nakke/armert/tretthet) blant ansatte som har sammenheng med det fysiske arbeidsmiljøet. Undersøkelsen viser at det i liten er grad sammenheng mellom helseplager og høyt sykefravær.

Helse Midt-Norge har stor oppmerksomhet rettet mot HMS (helse, miljø, sikkerhet). Alle foretakene er IA-bedrifter (inkluderende arbeidsliv), og alle ledere med personalansvar skal føre et målrettet arbeid mot å redusere sykefraværet gjennom å tilby individuelt tilrettelagt arbeid der det er nødvendig. Stor satsning på lederutvikling forventes også å bidra til bedret arbeidsmiljø og derigjennom redusert sykefravær.

Entreprenørene har det største ansvaret for sikkerheten på byggeplassen ved St. Olavs Hospital, men Helsebygg legger til rette og bidrar med kurs og motivasjonstiltak. Hver måned rapporteres HMS-status på hver byggeplass.

Innenfor de øvrige deler av vår virksomhet er det ikke rapportert hendelser med alvorlig fysiske skade på personer eller anlegg. De fleste avviksmeldingene er knyttet til blodsmitte og stikkuehell, samt trusler om vold og utført vold mot ansatte. Forbedringer i rutinene for håndtering av risikoavfall er et av tiltakene for å redusere omfanget av stikkskader. Ved flere institusjoner er det i 2004 registrert en økning i tilfeller av vold mot ansatte.

I de valgte styrer i morforetaket og de tilknyttede datterforetak og prosjektstyrene i Hemit og Helsebygg Midt-Norge er det følgende kjønnsfordeling: 32 kvinner og 42 menn. I ledelsen i morforetaket er det to kvinner og seks menn.

Fordeling blant administrerende direktører i de underliggende foretak og enheter er på to kvinner og syv menn.

Helsevesenet har tradisjonelt vært en kvinnedominert arbeidsplass med sterke kjønnsstradisjoner i forhold til faggrupper. Legegruppen har fortsatt overvekt av menn, mens pleiegruppen er svært kvinnedominert. Tendensen i forhold til legeyrket er nå i ferd med å snu, mens det ikke ser ut til å være noen endring i forhold til rekruttering av menn til pleieyrket. Også når det gjelder merkantil personell er det i likhet med øvrige virksomheter i Norge, overvekt av kvinner. Denne skjevfordelingen av kjønn/faggruppe, gjenspeiles i alle våre virksomheter.

Lederstillinger er jevnt fordelt mellom kvinner og menn, men hvis en betrakter nivåene, vil det være en betydelig overvekt av menn på direktør/avdelingssjef nivå. På utøvende nivå, er lederstillingene representert av kvinner. Her gjenspeiles yrkesgruppenes skjevfordeling, hvor det i all hovedsak er sykepleiere som leder virksomheten ved sengeposter og poliklinikker. Lønnsforskjeller er generelt regulert av tariffen i forhold til stilling og faggruppe og det vil således ikke være tilsiktede lønnsforskjeller ut fra kjønn. Lederlønn på direktør og avdelingssjef nivå ser ut til å være jevnt fordelt mellom kjønnene.

Mulighet for videre- og etterutdanning er likt fordelt mellom kjønn. Her vil det være enhetens (pasientenes) behov som vil være førende. Muligheten til å få permisjoner, vil således også følge det samme prinsipp. Arbeidsmiljøundersøkelsen i 2004 viser at de fleste ansatte opplever at enten er høy grad eller svært høy grad av likestilling mellom kjønnene.

Ytre miljø

Det fortsettes at all statlig virksomhet skal innføre miljøledelse (Grønn stat). Denne forutsetningen omfatter også de regionale helseforetakene. Arbeidet med miljøledelse skal fokusere på konsekvensene for det ytre fysiske miljøet, og det skal rapporteres på fire indikatorer; energi, innkjøp, avfall og transport. Helse Midt-Norge RHF har besluttet å følge opp dette, og innføringen av miljøledelse organiseres i første omgang som et prosjekt. Det forutsettes at miljøledelse på sikt skal inngå som en del av det ordinære HMS-arbeidet i foretakene.

Sykehusdrift krever høyt forbruk av energi og i 2004 er det kostnadsført nær 98 mill. kroner vedrørende elektrisitet, fjernvarme og fyringsolje mot 84 mill. kroner i 2003. På grunn av varierende priser og avgifter rettes fokuset i hovedsak på utviklingen i volum. I 2004 ble et treårig enøknettverk for sykehusene i Møre og Romsdal avsluttet. Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Helse Nordmøre og Romsdal og Helse Sunnmøre med støtte fra Enova. I prosjektet er det gjennomført tiltak som har gitt betydelige energibesparelser hos begge foretakene. Enøktiltak har også vært viktige satsningsområder for Helse Nord-Trøndelag og St. Olavs Hospital i flere år og har bidratt til ytterligere reduksjon i forbruket av energi i 2004. I forbindelse med innføring av miljøledelse skal nye regionale enøk-tiltak iverksettes.

Som ellers i samfunnet har omfanget av kildesortering av avfall sykehusene økt de siste årene. I tillegg til at det er god økonomi i kildesortering bidrar det også til en ryddigere og sikrere håndtering av spesialavfall. Store byggprosjekter medfører særskilte utfordringer når det gjelder avfallshåndtering. På grunn av prosjektets omfang står byggingen av nytt universitetssykehus i Trondheim i en særstilling i denne sammenhengen. Byggearbeidet ved Nye St. Olav har i 2004 vært i en fase hvor mye av arbeidet har foregått innendørs. Dette har redusert omfanget av både avfall, støy og støv sammenlignet med den første del av byggefasen.

Spesialavfall, herunder smitteavfall håndteres på forskriftsmessig måte. Noe av dette avfallet leveres til egne forbrenningsovner mens annet spesialavfall leveres til kommunenes avfallsmottak og deponi.

De siste årene har utvikling av systemer for digitalisering av røntgenbilder vært et viktig satsningsområde. Innføring er helsefaglig begrunnet, men en tilleggsgevinst er den store reduksjonen av forbruket av fotokjemikalier. Eksempelvis reduserte St. Olavs Hospital sitt forbruk fra 50,4 tonn i 2003 til 29,8 tonn i 2004. Ved inngåelse av nye innkjøpsavtaler har Helse Midt-Norge fokusert på tre områder når det gjelder miljø; transport, emballasje og resirkulering.

Fremtidsutsikter

Innenfor de økonomiske rammebetingelser foretaksgruppen drives, vil følgende satsningsområder være de mest sentrale i 2005:

- Kvalitet
- Effektivitet
- Pasient- og pårørendeopplæring
- Samhandling med primærhelsetjenesten
- Ledelse
- Psykisk helsevern og rus
- Rehabilitering og habilitering
- Forskning
- Prioritering av og mellom pasientgrupper.

Kravet om drift i økonomisk balanse vil være et av de mest førende elementene i 2005, og det vil være nødvendig med kostnadsreduksjoner i alle foretak.

I 2005 er prosjektet «Helse Midt-Norge 2010» igangsatt og dette vil gi føringer for hvordan utviklingen innen spesialisthelsetjenesten de kommende år skal skje. Prosjektet tar utgangspunkt i hvilke behov og forventninger pasienter i vår

region vil ha, herunder hvordan svake grupper i samfunnet skal gis tilstrekkelig prioritet. Sentrale elementer i prosjektet vil være kvalitetssikring av pasientbehandlingen, prioritering av pasientgrupper og større grad av oppgavefordeling mellom våre sykehus.

I 2005 og 2006 vil omlag halvparten av nytt sykehus i Trondheim være tatt i bruk, og dette vil gi store utfordringer for de ansatte når det gjelder omstilling og nye arbeidsmetoder. Styret vil nøye følge med hvordan nytt sykehus vil påvirke pasientstrømmene i regionen.

Byggingen av nytt sykehus i Trondheim medfører begrensninger i regionens evne til å finansiere og økonomisk kunne bære øvrige investeringer. Dette vil representere en betydelig utfordring i de kommende år.

Disponering av årsresultat

Styret foreslår følgende disposisjoner i forbindelse med årsoppjøret for Helse Midt-Norge RHF:

Sum underskudd:	kr 622 187 460,22
Overføres til annen egenkapital	kr 622 187 460,22

Stjørdal 15.06.2005

Per Sævik
Styrets leder

Anne-Brit Skjetne
Nestleder

Egon Hestnes

Rigmor Austgulen

Anders Grimsmo

Marianne Bjerke

Ellen Marie Wøhni

Ingegjerd S. Sandberg

Dag Rieve Kristiansen

Paul Hellandsvik
Administerende direktør

Resultatregnskap (beløp i hele 1 000)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen			
2003	2004	Note	Note	2004	2003	
4 272 850	5 886 970	2	Basisramme	2	5 886 970	4 272 850
2 643 156	1 794 657	2	ISF		1 794 657	2 643 156
	638 743	2	Polikliniske inntekter		793 009	826 102
316 816	459 322	2	Andre salgsinntekter		848 723	722 848
164	479		Andre driftsinntekter		150 442	127 472
7 232 986	8 780 171		Driftsinntekter		9 473 801	8 592 428
6 960 655	8 356 333	2,4	Kjøp av helsetjenester	4	786 559	583 618
	141		Andre varekostnader	4	1 172 937	1 066 612
53 466	87 555	5,6	Lønnskostnad	5,6	6 063 670	5 707 278
214 057	308 226	7,8,12	Annen driftskostnad	7,8,12	1 530 234	1 298 596
4 808	27 916		Driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger		-79 599	-63 676
16 165	43 713	9,10	Avskr. på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	9,10	554 838	525 528
	12 415	10	Nedskr. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10	12 710	0
-11 357	-28 212		Driftsresultat		-647 147	-589 204
766 410	596 735	14	Nedskrivning på verdier av datterforetak			
7 073	5 996		Renteinntekt fra foretak i samme konsern			
14 534	7 366		Annen renteinntekt		16 050	44 660
20	6		Annen finansinntekt		42	576
	966		Rentekostnad til foretak i samme konsern			
8 404	9 602		Annen rentekostnad		17 128	10 086
14	40		Annen finanskostnad		149	274
-764 558	-622 187		Resultat før skatt		-648 332	-554 328
			Skatter			
			Skattekostnad på ordinært resultat	22	125	
			Endring utsatt skatt / skattefordel	22	138	
-764 558	-622 187		Årsresultat		-648 595	-554 328
			Anvendelse av årsresultatet			
-764 558	-622 187	23	Overføring til/fra annen egenkapital	23	-609 917	-510 138
			Overføring fra strukturfondet	23	-38 678	-44 190
-764 558	-622 187		Sum anvendelse		-648 595	-554 328

Balanse (beløp i hele 1 000)

Helse Midt-Norge RHF				Foretaksgruppen		
31.12.03	31.12.04	Note	Eiendeler	Note	31.12.04	31.12.03
			Anleggsmidler			
			Immaterielle eiendeler			
83 432	87 401	9	EDB-programmer, lisenser etc	9	95 058	89 048
			Utsatt skattefordel		552	
83 432	87 401		Sum immaterielle eiendeler		95 610	89 048
			Varige driftsmidler			
1 698 019	3 419 382	10,11	Anlegg under utførelse, tomter, bygninger og annen fast eiendom	10,11,13	9 940 329	7 955 071
24 530	34 965	10	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	10	963 857	957 241
1 722 549	3 454 347		Sum varige driftsmidler		10 904 186	8 912 312
			Finansielle anleggsmidler			
5 998 172	5 338 909	14	Investeringer i datterselskap			
188 804	524 629	16	Lån til foretak i samme konsern			
300	11 095	14	Investeringer i tilknyttet selskap	14	11 095	300
733	1 015	15	Investeringer i aksjer og andeler	15	160 362	119 888
			Pensjonsmidler	6	62 588	
6 188 009	5 875 648		Sum finansielle anleggsmidler		234 045	120 188
7 993 990	9 417 396		Sum anleggsmidler		11 233 841	9 121 548
			Omløpsmidler			
0	0		Varer	4	186 768	172 617
			Fordringer			
17 205	20 553	8, 16	Kundefordringer	8	214 210	183 310
54 209	23 489	16	Andre fordringer		320 534	213 430
71 414	44 042		Sum fordringer		534 744	396 740
0	0		Sum investeringer		0	0
722 726	573 584	17	Bankinnskudd, kontanter og lignende	17	239 053	976 341
794 140	617 626		Sum omløpsmidler		960 565	1 545 698
8 788 130	10 035 022		Sum eiendeler		12 194 406	10 667 246

Balanse (beløp i hele 1 000)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen			
31.12.03	31.12.04	Note	Egenkapital og gjeld	Note	31.12.04	31.12.03
			Egenkapital			
			Innskutt egenkapital			
100	100	23	Foretakskapital	23	100	100
		23	Strukturfond	23	467 067	505 745
6 761 403	6 750 727	23	Annen innskutt egenkapital	23	6 158 273	6 166 806
6 761 503	6 750 827		Sum innskutt egenkapital		6 625 440	6 672 651
			Opptjent egenkapital			
-785 053	-1 398 662	23	Annen egenkapital	23	-1 235 514	-646 283
-785 053	-1 398 662		Sum opptjent egenkapital		-1 235 514	-646 283
5 976 450	5 352 165		Sum egenkapital		5 389 926	6 026 368
			Gjeld			
			Avsetning for forpliktelser			
6 897	15 404	6	Pensjonsforpliktelser	6	0	133 324
1 281 141	1 779 435		Andre avsetninger for forpliktelser	20	2 167 015	1 488 317
1 288 038	1 794 839		Sum avsetning for forpliktelser		2 167 015	1 621 641
			Annen langsiktig gjeld			
1 080 078	2 206 833	18	Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet	18	2 206 833	1 080 078
129 106	236 304	16, 18	Øvrig langsiktig gjeld	18	177 716	61 569
1 209 184	2 443 137		Sum annen langsiktig gjeld		2 384 549	1 141 647
			Kortsiktig gjeld			
47 477	82 576	16	Leverandørgjeld		519 705	436 742
			Betalbar skatt	22	125	
8 144	10 442		Skyldige offentlige avgifter		489 134	437 467
258 837	351 863	16	Annen kortsiktig gjeld		1 243 952	1 003 381
314 458	444 881		Sum kortsiktig gjeld		2 252 916	1 877 590
2 811 680	4 682 857		Sum gjeld		6 804 480	4 640 878
8 788 130	10 035 022		Sum egenkapital og gjeld		12 194 406	10 667 246

Stjørdal 15.06.2005

Per Sævik
Styrets leder

Anne-Brit Skjetne
Nestleder

Egil Hestnes

Rigmor Austgulen

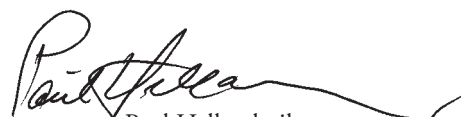

Anders Grimsmo

Marianne Bjerke

Ellen Marie Wøhni

Ingegjerd S. Sandberg

Dag Rieve Kristiansen

Paul Hellandsvik
Administerende direktør

Kontantstrømoppstilling etter den indirekte metoden (beløp i hele 1 000)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen			
2003	2004	Note	Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	Note	2004	2003
-764 558	-622 187		Resultat		-648 595	-554 328
			Periodens betalte skatt		-125	
	1 541		Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		2 105	1 185
16 165	43 713		Ordinære avskrivninger		554 838	525 528
766 410	609 150		Nedskrivning anleggsmidler, inkl investering i datterforetak		12 710	0
			Endring i varelager		-14 151	5 742
-6 453	-3 348		Endring i kundefordringer		-30 900	101 634
13 915	35 099		Endring i leverandørgjeld		82 963	67 311
-1 146	8 507		Reduksjon pensjonsforpliktelse		-211 775	-179 371
-545			Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		27 125	-545
-901	120 362		Endringer i andre tidsavgrensningposter		184 582	-49 341
22 887	192 837	25	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	25	-41 223	-82 185
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter						
39 988	183 466		Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		8 917	1 158
-954 007	-1 894 149		Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-2 408 086	-1 550 003
-300	-7 804		Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		-35 702	-300
			Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer			20 000
-914 319	-1 718 487	25	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	25	-2 434 871	-1 529 145
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter						
946 860	1 100 000		Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		1 100 000	970 962
348 328	641 593		Økte avsetninger og forpliktelser		666 510	372 464
	-32 516		Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld		-27 704	0
100	100		Tilbakebetaling av egenkapital			
-188 804	-232 000		Utbetaling - utlån til datterforetakene			
	7 336		Innbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld			
83 689	-108 005		Økning/reduksjon gjeld til datterforetak			
1 190 173	1 376 508		Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		1 738 806	1 343 426
0	0		Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0	0
298 741	-149 142		Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-737 288	-267 904
423 985	722 726		Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		976 341	1 244 245
722 726	573 584		Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		239 053	976 341

Noter til regnskapet 2004

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998, jf. Lov om helseforetak. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og retningslinjer gitt av eier.

Helse Midt-Norge RHF er etablert som et regionalt helseforetak, og virksomheten reguleres særskilt gjennom helseforetaksloven. Helse Midt-Norge RHF ble stiftet 17.08.2001. Staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene den 01.01.2002, og på dette tidspunkt ble foretaksgruppen etablert. Samtidig overtok Helse Midt-Norge formuesposisjonene knyttet til spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Virksomheten ble overført samme dag. Virksomhetsoverføringen er i utgangspunktet gjennomført som et tingsinnskudd til virkelig verdi.

Helse Midt-Norge RHF består av konsernets administrasjon som er plassert på Stjørdal, prosjektorganisasjonen Helsebygg Midt-Norge og IKT-avdelingen Helse Midt-Norge IT. Helsebygg Midt-Norge har som oppgave å ivareta planlegging og bygging av nytt sykehus ved datterforetaket St. Olavs Hospital HF i Trondheim. Helse Midt-Norge IT ble etablert i 2003, og er en samordning av IT-tjenestene i regionene. Helse Midt-Norge RHF hadde i 2004 følgende datter- og datterdatterforetak:

- Helse Nord-Trøndelag HF
- St. Olavs Hospital HF
- Rusbehandling Midt-Norge HF
- Helse Nordmøre og Romsdal HF
- Helse Sunnmøre HF
- Sykehusapotekene i Midt-Norge HF
- Trøndelag Ortopediske Verksted AS

Regnskapet for foretaksgruppen er utarbeidet som om gruppen var en økonomisk enhet. Interne transaksjoner, fordringer og gjeld elimineres. Kostpris på andel/aksjer i helseforetakene elimineres mot egenkapitalen.

Åpningsbalansen

Som følge av at helseforetakene er non-profit-virksomheter der eier har stilt krav om resultatmessig balanse i driften, men ikke krav til avkastning på innskutt kapital, representerer bruksverdi virkelig verdi for anleggsmidler.

I åpningsbalansen er bruksverdien satt til gjenanskaffelseskost. For bygg og tomter er gjenanskaffelsesverdi basert på takster utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer høsten 2001. I gjenanskaffelsesverdien er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk og funksjonell standard etc. Også for andre anleggsmidler er gjenanskaffelseskost beregnet. For overførte anleggsmidler der det pr. 01.01.02 var kjent at disse ikke ville være i bruk eller kun ville være i bruk en begrenset periode, er det gjort fradrag i åpningsbalansen.

I statsbudsjettet for 2004 er det uttrykt at det ikke kan forventes at helseforetakene framover vil kunne gjenanskaffe anleggsmidler tilsvarende de verdier som ble skutt inn pr.

01.01.02. Helsedepartementet har derfor besluttet at en andel av innskutt egenkapital skal tilføres et strukturfond. Fondet skal benyttes til å dekke meravskrivninger på differansen mellom gjenanskaffelseskost i åpningsbalansen og forventet anleggskapital i framtiden.

Rusreformen

01.01.2004 overtok staten ved de regionale helseforetakene ansvar for behandlingen av rusmiddelmissbrukere. Overføringen av eiendeler og gjeld har skjedd som et tingsinnskudd.

Korrigert resultat

Inngangsverdien på anleggsmidlene ble endelig fastsatt ved godkjenning av årsregnskapet for 2003 etter at det for 2002 ble avlagt et årsregnskap basert på foreløpige verdier. Eier har fastsatt et nivå finansieringen av kapitalkostnadene med utgangspunkt i at 2/3 av gjenanskaffelsesverdien av anleggsmidlene, som inngikk i åpningsbalansen til de fem regionene, skal kunne gjenanskaffes. Inntil eiers målsetting om reduksjon av Helse Midt-Norges anleggsmidler er nådd vil årlige avskrivningskostnader overstige tilhørende finansiering. Eiers resultatkrav er derfor årsresultatet korrigert for meravskrivninger knyttet til denne verdiforskjellen. I tillegg har foretakene og eier lagt ulike forutsetninger til grunn for anleggsmidlenes levetider. Dette korrigerte resultatet er avstemt mot årsresultat i note 24.

Tilknyttede virksomheter

Helse Midt-Norge har eierandeler - 20 prosent - i Luftambulansetjenester ANS, Helseforetakenes Innkjøpsservice AS og Norsk Helsennett AS.

Grunnleggende prinsipper - vurdering og klassifisering - andre forhold

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset levetid skal avskrives planmessig. Dersom det finner sted en verdiforringelse som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning til virkelig verdi. Tilsvarende prinsipp legges normalt til grunn for gjeldsposter.

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Prinsipper for inntektsføring

Driftsinntektene kan hovedsakelig deles i to: fast grunnfinansiering fra eier og aktivitetsbaserte inntekter. Grunnfinansieringen består av basisramme drift og regionsykehus-tilskudd. Aktivitetsbaserte inntekter består av ISF-inntekter (ISF = innsatsstyrt finansiering) og polikliniske inntekter.

I tillegg kommer andre salgsinntekter, som blant annet består av øremerkede statstilskudd og salg av andre varer og tjenester.

Hovedregelen er at inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester. Basisrammen fordeles jevnt over året, mens ISF anses opptjent når pasienten skrives ut.

Øremerkede tilskudd inntektsføres i takt med bruken av midlene.

Salg av varer og tjenester mellom foretak i helseforetaksgruppen skjer i utgangspunktet til ordinær pris. Flere tjenester faktureres ikke, men er regulert gjennom tildeling av rammetilskuddet.

Kostnadsføringstidspunkt/sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Det innebærer at man i analysen tar utgangspunkt i foretakets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomhet og finansieringsvirksomhet. Likvide midler omfatter kontanter og bankinnskudd.

Det er etablert konsernkontoordning med Fokus Bank. Bankinnskudd er klassifisert som likvide midler pr. 31.12.04. Renteinntekter er behandlet som ordinære finansinntekter.

Skatt

Foretakenes virksomhet (sykehusdrift) er ikke skattepliktig. Skatteberegning som framkommer i regnskapet til foretaksgruppen knytter seg i sin helhet til datterdatterselskapet Trøndelag Ortopediske Verksted AS.

Skattekostnaden omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Utsatt skattefordel er bare balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i framtiden.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsperiodens slutt.

Note 2 Inntekter (Beløp i 1000 kr)

	Totale inntekter i Mor	Inntekter vedrørende aktiviteter i Mor	Midler til datterforetakene
Basisramme	5 886 970	497 125	5 389 845
ISF	1 794 657	166 848	1 627 809
Refusjoner fra Rikstrygdeverket	638 743		638 743
Andre salgs- og driftsinntekter, inkl. øremerkede tilskudd	459 801	254 284	205 517
Sum	8 780 171	918 257	7 861 914

Inntekter som går via Helse Midt-Norge RHF (mor) og videreføres til datterforetakene er inntektsført som basisramme, øremerkede tilskudd, ISF og refusjon fra Rikstrygdeverket i morforetaket. Ved fordeling til datterforetakene er dette kostnadsført som varekostnader, nærmere bestemt kjøp av helsetjenester.

Andre salgsinntekter består blant annet av øremerkede tilskudd, andre tilskudd, gjestepasientinntekter og salg av varer og andre tjenester.

I 2003 ble deler av basisrammen fordelt til datterforetakene som øremerkede midler. Beløpet inngikk som en del av basisrammen i Helse Midt-Norge RHF i 2003, men inntektsføres i takt med forbruk i datterforetakenes regnskap. I 2004 inngår 17,9 mill. kroner som inntekt hos helseforetakene, men ikke konsernets regnskap.

Note 3 Resultat pr. virksomhetsområde i 2004 (Beløp i 1000 kr)

	Psykiatri		Somatikk	Rus	Totalt
	VOP	BUP			
ISF	0	0	1 633 682	0	1 633 682
Poliklinikk	55 604	33 372	528 845	2 670	620 491
Øremerkede tilskudd	106 972	71 566	127 865	8 925	315 328
Andre direkte inntekter	15 059	610	188 388	3 626	207 683
Sum direkte inntekter	177 635	105 548	2 478 780	15 221	2 777 184
Kjøp av helsetjenester	33 990	735	209 564	62 880	307 169
Andre varekostnader	22 422	1 646	883 512	7 603	915 183
Lønnskostnader	899 821	168 830	4 257 431	54 721	5 380 803
Andre driftskostnader	112 821	17 018	667 957	16 105	813 901
Avskrivninger	54 221	1 614	250 939	3 169	309 943
Sum direkte kostnader	1 123 275	189 843	6 269 403	144 478	7 726 999
Resultat av direkte inntekter og kostnader	-945 640	-84 295	-3 790 623	-129 257	-4 949 815
Basisramme (fordelt til helseforetakene)					5 292 486
Felleskostnader, ikke fordelt					2 184 111
Fellesinntekter, ikke fordelt					1 212 438
Årsresultat for foretaksgruppens sykehusforetak					-629 002
Helse Midt-Norge RHF, ekskl. nedskr. på investering i datterforetak					-25 452
Sykehusapotekene Midt-Norge HF					5 250
Trøndelag Ortopediske Verksted AS					609
Årsresultat					-648 595

Som i spesialisthelsetjenesten for øvrig er Helse Midt-Norge opptatt av den økonomiske situasjonen innenfor somatikk kontra psykiatri og rus. Med henvisning til opptrappingsplanen innen psykiatri har eier ytet øremerkede midler til drift og investeringer innen psykiatri.

Kostnader og inntekter i Helse Midt-Norge RHF (mor), Sykehusapotekene i Midt-Norge HF og Trøndelag Ortopediske Verksted AS er ikke fordelt på somatikk, psykiatri og rus. Direkte kostnader ved de fire helseforetakene som yter helsetjenester både innenfor somatikk og psykiatri har, blir løpende henført til de ulike enhetene i foretakene. En del fellestjenester blir ikke løpende fordelt mellom avdelingene, og dermed heller ikke fordelt mellom somatikk og psykiatri. Det vesentligste av rus-behandlingen skjer via eget helseforetak.

Note 4 Varer (Beløp i 1000 kr)

	Konsern		Endring
	31.12.04	31.12.03	
Råvarer	3 971	612	3 359
Varer i arbeid	323		323
Handelsvarer	18 217	19 811	-1 594
Medisinske forbruksvarer	133 481	117 889	15 592
Blodlager og væskelager	20 547	20 678	-131
Øvrige lagerbeholdninger *	10 229	13 627	-3 398
Sum varebeholdning	186 768	172 617	14 151
Herav vurdert til anskaffelseskost	186 348	171 968	14 380
Herav vurdert til virkelig verdi	420	649	-229
Bokført verdi	186 768	172 617	14 151

* Kjøkkenmateriell, matvarer, kontor-/datamateriell, annet forbruksmateriell

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for ukurans. Morforetaket har ingen varebeholdning.

I totale varekostnader for konsernet på 1 959 mill. kroner inngår kjøp av helsetjenester fra Luftambulansen ANS, private sykehus og andre regioner med 787 mill. kroner. Med unntak av et mindre beløp gjelder varekostnadene i mor på 8 356 mill. kroner i sin helhet kjøp av helsetjenester. Kjøp hos egne datterforetak utgjør 7 869 mill. kroner, mens eksternt kjøp utgjør 487 mill. kroner.

Note 5 Lønn og personalkostnader samt godtgjørelse til ledende ansatte (Beløp i 1000 kr)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen	
2003	2004		2004	2003
39 430	60 184	Lønn, fast	4 457 476	4 258 081
750	3 503	Lønn, variabel	482 879	459 452
1 782	2 925	Andre personalkostnader	118 294	116 247
6 949	12 973	Pensjonskostnader	636 885	575 595
5 581	10 199	Arbeidsgiveravgift	715 944	638 347
-1 026	-2 229	Tilskudd og refusjoner	-347 807	-340 443
53 466	87 555	Lønnskostnader	6 063 671	5 707 279

Lønnskostnadene i Helsebygg Midt-Norge, i alt 59,6 mill. kroner er aktivert på byggeprosjektene som en del av byggkostnadene, og inngår ikke i ovenstående lønnskostnader.

Ytelse til ledende personer	Adm. dir	Styret
Lønn	1 206	869
Ytelse til pensjonsforpliktelse (kollektiv ordning)	86	
Pensjonskostnader (ut over kollektiv ordning)	461	
Andre fordeler og godtgjørelser	109	
Sum lønn og godtgjørelser	1 862	869

Godtgjørelse til styrets medlemmer utgjør samlet kr 869 491. Det ble i tillegg ytet en godtgjørelse til Helsebygg sitt prosjektstyre på kr 324 500 og Hemits styre på kr 92 435. Administrerende direktør Paul Hellandsvik har i regnskapsperioden 2004 lønn på kr 1 205 864,- og andre direkte ytelser på kr 109 137,-. I tillegg ytelser til kollektiv pensjon og kostnader vedrørende framtidig pensjon på kr 546 965,-. Øvrige direktører i Helse Midt-Norge RHF, inkl. daglig leder av Helsebygg Midt-Norge og Helse Midt-Norge IT har totalt mottatt ca. kr 6 945 200 i lønn og andre godtgjørelser.

Ved fratredelse etter anmodning fra styret har administrerende direktør krav på lønn i ett år inklusive lønn i avtalt oppsigelsestid. Til fradrag i sluttvederlaget kommer andre inntekter Paul Hellandsvik har oppebåret som ansatt, konsulent og/eller selvstendig næringsdrivende. Tilsvarende rettighet gjelder for de øvrige direktørene i konsernledelsen.

Pensjonsalder for Paul Hellandsvik i stilling som administrerende direktør er 65 år. Pensjonsnivået er satt til 66 prosent av full lønn ved fratreden. Pensjonsforpliktelsen skal samordnes med ytelser fra Folketrygden og alle andre pensjonsytelser som er opparbeidet gjennom tidligere ansettelsesforhold. Helse Midt-Norge pensjonsforpliktelse knyttet til denne avtalen er beregnet til kr 1 178 699,- inkl. arbeidsgiveravgift pr. 31.12.2004.

Det er ikke ytet lån til noen av de ansatte i morforetaket.

Lån til ansatte i datterforetakene dreier seg om korttids likviditetslån. Det kreves ikke renter eller sikkerhet for disse lånene. Lånene er begrenset til en måneds lønn, og tilbakebetales over maksimalt 12 måneder.

Honorar til revisor	Helse Midt-Norge RHF	Foretaksgruppen
Ordinær revisjon	124	1 177
Annen revisjon og beslektede tjenester	802	2 059
Honorar for andre tjenester fra vår revisor	0	767
Samlet honorar	926	4 003

Beløpene er inkl. merverdiavgift.

Annen revisjon og beslektede tjenester gjelder i hovedsak ekstra arbeid vedrørende avklaringer rundt åpningsbalanse, bistand og ekstraarbeid i forbindelse med årsavslutning, prosjektbekreftelser/særattestasjoner og deltakelse på styremøter og lignende.

Honorar for andre tjenester fra revisor gjelder Trøndelag Ortopediske Verksted AS i forbindelse med stifelsen av aksjeselskapet, etablering av åpningsbalansen mv., Sykehusapotekene HF vedrørende kompetanseprogram ansatte og prosesseffektivisering, samt St Olavs Hospital HF i forbindelse med økonomiske analyser.

Note 6 Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser (Beløp i 1000 kr)

Pensjonsordningen behandles regnskapsmessig i overensstemmelse med Norsk Regnskapsstandard for Pensjonskostnader. Regionens pensjonsordninger, inkludert AFP behandles som ytelsesplan. Helse Midt-Norge RHF hadde pr. 31.12.2004 pensjonsordninger som omfatter i alt 261 aktive. Ordningen gir rett til definerte framtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom KLP (Kommunal Landspensjon). I tillegg har Helse Midt-Norge RHF en pensjonsavtale vedrørende administrerende direktør som ikke inngår i den kollektive ordningen.

I tillegg har Helse Midt-Norge gjennom KLP-ordningen et solidaransvar for G-regulering av fripoliser og pensjoner knyttet til disse. Dette er tatt hensyn til i beregningene (gjelder 15 personer).

Totalt i konsernet omfatter pensjonsordninger i alt ca. 20 500 personer (14 930 aktive og 5 565 pensjonister). Solidaransvaret omfatter 3 551 personer. Forpliktelsene er dekket gjennom KLP og Statens Pensjonskasse.

Sammensetning av samlede pensjoner og pensjonsforpliktelser

Helse Midt-Norge RHF*			Foretaksgruppen*	
2003	2004	Pensjonskostnad	2004	2003
9 379	18 122	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	506 583	465 346
2 286	4 383	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	484 078	456 923
-1 754	-3 258	Avkastning på pensjonsmidler	-455 976	-431 975
115	388	Administrasjonskostnad	25 164	20 253
	123	Resultatføring av estimatavvik	625	402
		Avtalefestet AFP, 62-64	1 205	1 368
1 432	2 050	Arbeidsgiveravgift	83 425	68 228
11 458	21 808	Netto pensjonskostnad	645 104	580 545

*) Beregnede pensjonskostnader for Helse Midt-Norge RHF avviker sammenlignet med tilsvarende tall i resultatregnskapet. I noten inngår beregnede pensjonskostnader for Helsebygg Midt-Norge. I regnskapet er disse kostnadene aktivert som en del av byggkostnadene og inngår dermed ikke i resultatregnskapet for 2004 eller 2003.

Avstemming av pensjonsordningens finansierte status mot beløp i balansen:

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen			
31.12.03	31.12.04	01.01.05	01.01.05	31.12.04	31.12.03	
38 020	78 461	68 812	Beregnete opptjente pensjonsforpliktelser	8 325 901	8 446 572	7 393 366
30 252	60 860	52 731	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	7 759 313	7 955 400	6 832 962
7 768	17 601	16 081	Netto påløpte pensjonsforpliktelser	566 588	491 172	560 404
			Ikke resultatført planendring			
-1 723	-4 100	-2 580	Ikke resultatført estimatendring/-avvik	-636 121	-560 705	-443 556
6 045	13 501	13 501	Balanseført netto forpliktelse før arb.giv.avg.	-69 533	-69 533	116 848
852	1 903	1 903	Arbeidsgiveravgift	6 946	6 946	16 477
6 897	15 404	15 404	Balanseført netto forpliktelse etter arb.giv.avg.	-62 587	-62 587	133 325

Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, framtidig avkastning på pensjonsmidler, framtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser balanseføres som langsiktig gjeld, mens overfinansiert pensjonsordning er klassifisert som langsiktig eiendel i balansen. Det er ikke beregnet og balanseført arbeidsgiveravgift av overfinansiert pensjonsordning (netto pensjonsmidler). Dette gjelder for tre av våre helseforetak.

Netto pensjonsforpliktelse er balanseført som langsiktig rentefri gjeld, og er tillagt arbeidsgiveravgift. For de foretakene som har netto pensjonsmidler er det ikke beregnet og balanseført arbeidsgiveravgift.

Økonomiske forutsetninger:	2005	2004	2003
Diskonteringsrente	6,0 %	6,0 %	6,5 %
Forventet lønnsregulering	3,5 %	3,5 %	4,0 %
Forventet pensjonsøkning	3,5 %	3,5 %	4,0 %
Forventet G-regulering	3,5 %	3,5 %	4,0 %
Forventet avkastning på fondsmidler	6,3 %	6,3 %	7,0 %

Estimatavvik utover 10 prosent av det høyeste av pensjonsmidler eller -forpliktelser resultatføres over 15 år. Estimatavviket som oppstod på slutten av 2004 amortiseres fra og med 2005.

Det er avsatt og inkludert kostnader opparbeidet for tilleggspensjon til adm.dir., se note 5.

Note 7 Tilskudd til rehabiliteringssenter (Beløp i 1000 kr)

I 2004 mottok Helse Midt-Norge 53,9 mill. kroner fra eier for overføring til ulike rehabiliterings- og opptreningscenter. I beløpet inngår en overføring til Helse Nordmøre og Romsdal HF på 3,2 mill. kroner ørmerket til finansiering av Aure Rehabiliteringssenter. Helse Nordmøre har overført 4,9 mill. kroner til Aure Opptreningscenter i 2004. Helse Midt-Norges ansvar for finansiering av rehabiliterings- og opptreningscenter har økt fra 20 prosent i 2003 til 40 prosent i 2004. St. Olavs Hospital overførte til sammen 37,9 mill. kroner til rehabiliteringssentre som de har avtale med. St. Olav overtok virksomheten av Trondsletten Rehabiliteringssenter fra april 2004.

	2004	2003
Bjørnang Opptreningscenter	6 449	3 165
Meråker Sanitetsforenings kurbad	6 887	3 345
Selli Opptreningscenter	6 429	3 153
Maritunet behandlings- og opptreningscenter	10 188	4 925
REKO AS Kastvoll Opptreningscenter	3 189	1 565
Aure (HNR)	4 900	1 580
Røros Rehabiliteringssenter	17 600	3 360
Trondsletten Rehabiliteringssenter	3 925	14 883
Betania avd. Jonsborg	34 000	32 194
Sum	93 567	68 170

Note 8 Kundefordringer (Beløp i 1000 kr)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen	
2003	2004		2004	2003
17 205	20 553	Kundefordringer vurdert til pålydende	223 842	193 099
0	0	- Avsatt til usikre fordringer	9 632	9 789
17 205	20 553	Bokført verdi 31.12	214 210	183 310

Årets tap i regnskapet fremkommer som følger:

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen	
2003	2004		2004	2003
0	0	Årets endring i avsetning til tap på krav (delkrederavsetning)	-157	2 551
0	0	+ Reelt tap på fordringer i år	8 919	9 789
0	0	- Inngått på tidligere avskrevne fordringer	-1 058	-96
0	0	Sum tap på fordringer i resultatregnskapet	7 704	12 244

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetninger til forventet tap. Avsetning til forventet tap pr. 31.12.04 er på 9,6 mill. kroner i konsernet.

Note 9 Immaterielle eiendeler (Beløp i 1000 kr)

Immaterielle eiendeler består av lisenser, kjøp og utviklingskostnader knyttet til EDB-programmer mv.

Helse Midt-Norge RHF		Foretaksgruppen
98 617	Anskaffelseskost 31.12.2003	118 439
	Tilgang virksomhetsoverdragelse	
27 332	Tilgang kjøpte driftsmidler	30 939
	Tilgang egentilvirkede driftsmidler	
1 732	Avgang solgte driftsmidler (til anskaffelseskost)	1 926
124 217	Anskaffelseskost 31.12.2004	147 452
15 185	Akkumulert av og nedskr 31.12.2003	29 391
21 631	Årets ordinære avskrivninger	23 485
	Årets nedskrivninger	
0	Akkumulerte avskrivninger på avgatte driftsmidler	483
36 816	Akkumulerte avskrivninger 31.12.2004	52 393
87 401	Bokført verdi 31.12.2004	95 059
5 år	Estimert økonomisk levetid	5 år
20 %	Avskrivningssats	20 %
0	Årets avskrivninger på åpningsbalansen	427

Utgifter til forskning og utvikling er kostnadsført, utfra det forhold at sammenhengen mellom utgifter til forskning og eventuelle framtidige inntekter er uklare. Utgifter til andre immaterielle eiendeler er balanseført i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt, det vil si at det forventes at de vil gi framtidige inntekter eller vesentlige reduksjoner i framtidige kostnader.

Det vesentligste av immaterielle eiendeler ble i 2003 overført fra helseforetakene til Helse Midt-Norge RHF v/HEMIT i forbindelse med etableringen av sentral ITK-enhet. I 2004 er IKT-utstyr overført fra flere foretak til Hemit.

Det vises for øvrig til omtale av åpningsbalansen i note 1 regnskapsprinsipper og note 10 om varige driftsmidler.

Note 10 Varige driftsmidler (Beløp i 1000 kr)

Helse Midt-Norge RHF	Medisinsk-teknisk utstyr	Driftsløsøre, inventar o.l.	Bygninger	Bolig og tomter	Anl. u. utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 31.12.03	0	29 289	10 278	0	1 710 355	1 749 812
Tilgang virksomhetsoverdragelse	0	0	57 059	0	0	57 059
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	28 534	132 000	0	1 706 283	1 866 817
Overføring til ferdigstilte driftsmidler *)	0	0	0	0	-177 884	-177 884
Lånekostnad ved tilvirkning			0	0	0	0
Avgang solgte driftsmidler (til anskaffelseskost)	0	2 318	0	0	0	2 318
Anskaffelseskost 31.12.04	0	55 395	199 337	0	3 238 754	3 493 486
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.03	0	4 759	0	0	0	4 649
Årets ordinære avskrivninger	0	15 790	6 292	0	0	22 082
Årets nedskrivninger	0	0	12 415	0	0	12 415
Akkumulerte avskrivninger på avgatte driftsmidler	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.04	0	20 439	18 707	0	0	39 146
Bokført verdi pr 31.12.2004	0	34 956	180 630	0	3 238 754	3 454 340
- Herav bal. leieavtaler (fin. leasing)	0	2 100	0	0	0	2 100
Estimert økonomisk levetid		3-15 år	10-60 år			
Avskrivningssatser		6,7 - 33,3 %	3,8 %			
Årets avskrivninger på åpningsbalansen		0	0			

*) Overføring av ferdigstilte driftsmidler gjelder overføring av pasienthotellet fra Helsebygg til St. Olavs Hospital HF.

Foretaksgruppen	Medisinsk- teknisk utstyr	Driftsløsøre, inventar o.l.	Bygninger	Bolig og tomter	Anl. u. utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 31.12.03	973 545	369 023	5 932 803	585 447	2 067 931	9 928 749
Tilgang virksomhetsoverdragelse	0	1 043	112 422	9 512	17 338	140 315
Tilgang kjøpte driftsmidler *)	69 114	42 641	150 303	2 233	2 112 856	2 377 147
Overføring til ferdigstilte drifts midler	56 543	49 327	622 942	398	-729 210	0
Lånekostnad ved tilvirkning			0	0	1 404	1 404
Avgang solgte driftsmidler (til anskaffelseskost)	12 737	3 077	0	1 550	0	17 364
Anskaffelseskost 31.12.04	1 086 465	458 957	6 818 470	596 040	3 470 319	12 430 251
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.03	262 870	122 420	608 492		0	993 782
Årets ordinære avskrivninger	147 486	60 312	323 591		0	531 389
Årets nedskrivninger	295	0	12 415		0	12 710
Akkum. avskrivninger på avgåtte driftsmidler	11 473	338	0		0	11 811
Akkumulerte avskrivninger 31.12.04	399 178	182 394	944 498	0	0	1 526 070
Bokført verdi pr. 31.12.2004	687 287	276 563	5 873 972	596 040	3 470 319	10 904 181
- Herav bal. leieavtaler (fin. leasing)	45 795	2 100	0	0	0	47 895
- Herav ikke avskrivbar kunst		22 917				22 917
Estimert økonomisk levetid	3-15 år	3-15 år	10-60 år			
Avskrivningssatser	8,3 %	6,7 - 33,3 %	3,8 %			
Årets avskrivninger på åpningsbalansen	103 625	21 431	295 051		0	420 107

Finansiell leasing er benyttet som finansieringsform i forbindelse med kjøp av MR-maskiner v, lab.system, anesthesiapparat og angiolab ved St Olavs Hospital, Helse Nord-Trøndelag og Helse Sunnmøre, samt IT-utstyr ved Helse Midt-Norge RHF. Alle disse avtaler er inngått før 01.01.2004. Samlet restverdi pr. 31.12.2004 utgjør 47,9 mill. kroner og tilhørende forpliktelse er balanseført under langsiktig gjeld. Kontraktene har utløp i perioden 2006-2012.

Varige driftsmidler overtatt 01.01.2002 i forbindelse at spesialisthelsetjenesten ble overført fra fylkeskommunene til Staten ble verdsatt særskilt pr. 01.01.2002. Varige driftsmidler anskaffet anskaffen etter 01.01.2002 er ført i balansen til anskaffelskost. Tilsvarende gjelder overtakelse av anleggsmidler i forbindelse med overtakelse av ansvaret for rusbehandling pr. 01.01.2004. Varige driftsmidler med levetid på tre år eller mer og kostpris på kr 50 000 eller mer balanseføres og avskrives.

Formell overføring av fast eiendom fra fylkeskommunene til helseforetakene er pr. 31.12.2004 gjennomført for alle eiendommene.

Større IT-utstyr er i forbindelse med etableringen av Hemit overført fra helseforetakene til det Helse Midt-Norge RHF på samme måte som immaterielle eiendeler.

Avskrivninger på anleggsmidler er gjennomført i henhold til foretakets avskrivningsplaner og god regnskapsskikk, og er fordelt lineært over antatt økonomisk levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Helse Midt-Norge RHF inngikk i 2004 avtale med Orkdal Sanitetsforening om overtakelse av bygningsmassen ved sykehuset i Orkdal. Overtakelseessummen ble fastsatt ut fra takst foretatt i 2001. Ved innarbeidels av bygningene i Helse Midt-Norge RHF's balanse er det gjort fradrag for slit og elde i perioden fra takstering frem til overtakelse pr. 01.01.2004. Dette utgjør 12,4 mill. kroner og fremkommer i resultatregnskapet som nedskrivning av varige driftsmidler.

Note 11 Langsiktige byggeprosjekter (Beløp i 1000 kr)

Konsernet har flere store byggeprosjekt gående. Nedenfor følger en oppstilling over igangsatte og pågående prosjekter i 2004 med en totalt kostnadsramme som overstiger 50 mill. kroner.

Investeringsprosjekt	Foretak	Akkum. regnskap pr. 31.12.04	Akkum. regnskap pr. 31.12.03	Total kostnads- ramme	Prognose sluttsum	Avvik fra budsjett
St Olav/Helsebygg, byggefase 1	Helse Midt-Norge RHF	3 161 000	1 593 000	5 422 000	5 209 000	213 000
St Olav/Helsebygg, byggefase 2 (foreløpig ramme)	Helse Midt-Norge RHF	182 000	151 000	6 327 000	6 327 000	0
DPS Orkdal	St Olavs Hospital HF	52 465	13 233	64 000	68 000	-4 000
DPS Tiller	St Olavs Hospital HF	65 886	32 365	96 000	96 000	0
Sikkerhetsavd./psyk/rus/ tvungen omsorg	St Olavs Hospital HF	4 850	4 646	267 000	267 000	0
Byggetrinn 3 Levanger	Helse Nord-Trøndelag HF	90 427	58 768	122 532	122 532	0
DPS Stjørdal	Helse Nord-Trøndelag HF	9 570	4 025	79 500	79 500	0
BUP Levanger, byggetrinn 1	Helse Nord-Trøndelag HF	51 775	14 257	52 500	52 500	0
DPS Molde	Helse Nordmøre og Romsdal HF	39 383		120 000	120 000	0
Nytt kreftbygg	Helse Sunnmøre HF	235 816	181 474	264 815	264 815	0
BUP/VOP poliklinikk	Helse Sunnmøre HF	5 786	1 333	81 100	81 100	0
Ny barneavd. Ålesund sjukehus	Helse Sunnmøre HF	423	167	150 000	150 000	0
Vestmo, påkostn/nybygg rusinst.	Rusbehandling Midt-Norge HF	32 516	6 058	38 500	38 500	0
Veksthuset, påkostn/nygg rusinst.	Rusbehandling Midt-Norge HF	37 141	11 280	39 800	40 800	-1 000
Sum		3 969 038	2 071 606	13 124 747	12 916 747	208 000

DPS = Distrikopsykiatrisk senter, BUP = Barne- og ungdomspsykiatri, VOP = Voksenpsykiatri

Større byggeprosjekter er i hovedsak finansiert med øremerkede tilskudd til investeringer via kreftplan og opptrappingsplan for psykiatri og lån.

Finansiering av byggeprosjekter i regi av Helsebygg Midt-Norge er delvis finansiert av Helsedepartementet og delvis av Utdannings- og Forskningsdepartementet (UFD). UFDs andel av finansiering i fase 1 utgjør ca. 25 prosent og i fase 2 ca. 20 prosent. Dette representerer også NTNUs fremtidige eierandel i byggene ut fra de foreliggende planer ved utgangen av 2004. Inntil de enkelte bygningene er ferdigstilt blir all finansiering og kostnader ført i Helse Midt-Norge RHF's regnskap (v/Helsebygg Midt-Norge).

Aktiverte kostnader og bokførte tilskudd i Helsebygg Midt-Norge overføres til St. Olavs Hospital og NTNU sitt regnskap i henhold til avtalt eierforhold av den enkelte bygningen samtidig med overtakelse av ferdigstilte bygg og anlegg.

Note 12 Leasing-/leieavtaler – ikke balanseført (Beløp i 1000 kr)

Årlige leiekostnader knyttet til ulike leieavtaler og operasjonell leasing:

Helse Midt-Norge RHF		Avtale	Foretaksgruppen	
2003	2004		2004	2003
3299	7260	Husleieavtaler	46 045	35 298
0	0	Leie av med medisinskteknisk utstyr	4 980	2 821
132	2650	Leie av inventar, utstyr, transportmidler mv	28 220	17 294
0	0	Andre leieavtaler	5 976	4 679

Note 13 Universiteter og høyskolors rettigheter til arealer i helseforetak

Undervisning er en sentral del av helseforetakenes virksomhet. Dette gjelder særlig for St. Olavs Hospital HF, og innebærer at foretaket stiller arealer til disposisjon til Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet (NTNU) og Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST).

Arealer disponert av NTNU og HIST er:

Disponert av NTNU:	8 400 kvm	(herav er 830 kvm bruksrett, resten leie)
Disponert av HIST:	1 000 kvm	(leie)

Avtalene er i hovedsak inngått i perioden 1993 til 1996, og de har varighet på omkring 10-15 år med visse muligheter for forlengelse.

Note 14 Datterforetak og tilknyttede selskap (Beløp i 1000 kr)

Datterforetak (som konsolideres)	Forretnings- kontor	Eier- andel	Stemme- andel	Prinsipp for innarb. av andel	Innskutt verdi 31.12.04	Bokført egenkap. 31.12.04	Bokført verdi 31.12.04	Ned- skrivn. 2004
Helse Nord-Trøndelag HF	Levanger	100 %	100 %	Konsolidert	1 472 779	1 263 277	1 263 277	76 765
St. Olavs Hospital HF	Trondheim	100 %	100 %	Konsolidert	2 251 201	1 470 344	1 470 344	317 805
Helse Sunnmøre HF	Ålesund	100 %	100 %	Konsolidert	1 927 437	1 689 572	1 689 572	100 436
Helse Nordmøre og Romsdal HF	Molde	100 %	100 %	Konsolidert	1 091 158	824 109	824 109	93 361
Sykeh.apotekene i Midt-Norge HF	Trondheim	100 %	100 %	Konsolidert	21 912	42 462	42 462	0
Rusbehandling Midt-Norge HF	Stjørdal	100 %	100 %	Konsolidert	78 121	69 753	69 753	8 368
Tr.lag Ortopediske Verksted AS	Trondheim	100 %	100 %	Konsolidert	5 112	5 610	7 100	
Bokført verdi pr. 31.12.2004					6 847 720	5 365 127	5 366 617	596 735

Orkdal Sanitetsforenings Sjukehus HF ble oppløst pr. 01.01.2004. Virksomheten i foretaket er overført til St. Olavs Hospital HF fra samme dato.

Rusbehandling Midt-Norge HF ble stiftet i januar 2004. Virksomheten Trøndelag Ortopediske Verksted ble kjøpt fra Sør-Trøndelag fylkeskommune av St. Olavs Hospital HF i 2004. I april 2004 ble aksjeelskapet Trøndelag Ortopediske Verksted stiftet.

Investeringer i datterforetakene er vurdert til bokført egenkapital. Datterforetakene hadde i perioden 2002-2004 store underskudd. Det er knyttet stor usikkerhet til om og når disse underskuddene vil bli dekket med tilsvarende overskudd. Investeringen til Helse Midt-Norge RHF i helseforetakene er derfor skrevet ned tilsvarende underskuddene 2004. Verdien på investeringer i datterforetak er skrevet ned med totalt 597 millioner kroner.

Tilknyttede selskaper	Forretnings- kontor	Eier- andel	Stemme- andel	An- skaffelses- kost	Bokført verdi 31.12.04	Foretakets bokførte egenkap. 31.12.04	Foretakets års- resultat 2004
Helseforetakenes Innkjøpservice AS	Vadsø	20 %	20 %	100	100	1 199	702
Helseforetakenes nasjonale Luftambulansetjeneste ANS	Bodø	20 %	20 %	3495	3 495	25 384	7 910
Norsk Helsenett AS	Trondheim	20 %	20 %	7500	7 500	34 863	-2 623

Helseforetakenes Innkjøpservice AS (HINAS) ble stiftet 09.05.2003, og eies med 20 prosent av hver av de fem regionale helseforetakene. Hver region har overført 1 mill. kroner til selskapet i 2003 til dekning av oppstartskostnader.

Helseforetakenes nasjonale Luftambulansetjeneste ANS (Luftambulansen ANS) ble stiftet 16.01.2004. De regionale helseforetakene eier 20 prosent hver. Selskapskapital på kr 200 000,- ble innbetalt i 2003. I 2004 er det overført tingsinnskudd til en verdi på kr 3 294 866,-.

Norsk Helsenett AS ble stiftet 1 oktober 2004, og eies sammen med de andre regionale helseforetakene. Hver region eier 1000 akser a pålydende kr 1 000. Innbetalt aksjekapital på 7,5 mill. kroner er inkludert overkurs.

Investeringer i tilknyttede selskaper er bokført til kostpris, og er ikke innarbeidet i Helse Midt-Norges resultatregnskap og balanse.

Note 15 Aksjer og andeler i andre selskaper

Egenkapitalinnskudd i KLP er bokført med henholdsvis 0,997 mill. kroner og 158,262 mill. kroner som andel i selskap for morforetaket og konsernet.

Det samlede egenkapitalinnskuddet i KLP blir fordelt på kundene i forhold til de enkelte kunders andel av de totale pensjonsforpliktelsene. Egenkapitalinnskuddet blir utbetalt kun hvis konsernet flytter sin pensjonsordning fra KLP. Egenkapitalinnskuddet i KLP er bokført iht kostprinsippet. Det vil si at det normalt vil være inn- og utbetalinger som skal påvirke størrelsen på innskuddet. Forsikringsvirksomhetsloven ble endret fra 1. januar 2004 slik at fripolisere skal inngå ved flytting. Egenkapitalinnskuddet knyttet til disse fripolisene er dermed balanseført fra og med 2004. Endringen er ført mot annen egenkapital i 2004.

Foretaksgruppen Helse Midt-Norge eier 1/3 av selskapet Medtech Trondheim AS som ble stiftet 12.10.2004 med en aksjekapital på kr 102 000,-. Aksjene er fordelt med 16,67 prosent på Helse Midt-Norge RHF og 16,67 prosent på St. Olavs Hospital HF. Selskapet hadde et overskudd på kr 29 709,- i 2004 og en bokført egenkapital på kr 131 709,- pr. 31.12.2004.

Note 16 Mellomværende med selskaper i samme konsern (Beløp i 1000 kr)

Totaloversikt over mellomværende med datterforetakene	31.12.04	31.12.03
Langsiktig fordring	524 629	188 804
Kundefordringer	15 597	9 209
Andre fordringer	1 980	7 916
Langsiktig gjeld	-106 349	-124 324
Leverandørgjeld	-8 054	-6 869
Annen kortsiktig gjeld	0	-27 308
Sum	427 803	47 428

Med unntak av morforetakets kjøp av helsetjenester, jf. note 3 var internt salg og kjøp mellom helseforetakene på 426,6 mill. kroner i 2004 mot 269,8 mill. kroner i 2003.

Note 17 Bundne bankinnskudd (Beløp i 1000 kr)

Helse Midt-Norge RHF			Foretaksgruppen	
2003	2004		2004	2003
5 648	6 247	Bankinnskudd bundet til dekning av skattetrekk	242 071	221 201
0	0	Pasientmidler	5 575	5 214
		Depositum	216	240
5 648	6 247	Sum bundne midler	247 646	226 415

Helseforetakene har egne bankkonti hvor midler vedrørende fonds og gavekonti er satt av. Disse midlene er en del av foretakenes disponible likviditet, men blir behandlet som om det var bundne midler. Det finnes ikke slike konti i morforetaket.

Bevilget kassekreditt for Helse Midt-Norge pr. 31.12.2004 var 800 mill. kroner.

Note 18 Gjeld med forfall senere enn 5 år (Beløp i 1000 kr)

Foretaksgruppen	31.12.04	31.12.03	Forfall	Forfall	Forfall
			5-10 år	10-15 år	15-20 år
Langsiktig gjeld (HOD)	2 206 833	1 080 078	68 434	68 434	68 434
Langsiktig gjeld (OSF)	129 955				
Finansiell leasing	49 868	61 569	9 291	0	0

Helse Midt-Norge RHF	31.12.04	31.12.03	Forfall	Forfall	Forfall
			5-10 år	10-15 år	15-20 år
Langsiktig gjeld	2 206 833	1 080 078	68 434	68 434	68 434
Langsiktig gjeld (OSF)	129 955				
Gjeld til datterforetakene	106 349	124 324	0	0	0
Finansiell leasing	2 108	4 782	0		

Helse Midt-Norge RHF (mor) har tatt opp 2,156 mill. kroner i lån hos Helse- og omsorgsdepartementet i perioden ultimo 2002-2004. Lånene skal avdras over 20 år, og første avdrag ble betalt 30.06.04. Inkludert i total gjeld til Helsedepartementet inngår kapitaliserte renter på 57,8 mill. kroner. Renten fastsettes av Finansdepartementet på basis av statens innlånskostnader i markedet med et tillegg på 0,4 prosentenheter. Første halvår 2004 var renten 3,06 prosent og i andre halvår 2,34 prosent. Helse Midt-Norge har pr. tiden en flytende rente på 2,22 prosent for første halvår 2005.

Lånemidlene er i forbindelse med finansiering av større investeringsprosjekter er i noen grad lånt ut til datterforetakene i foretaksgruppen. Det vesentligste av lånet er forbeholdt finansiering av nye St. Olavs Hospital via Helsebygg.

Av hensyn til finansiering av store investeringsprosjekter ble deler av basisrammen i 2002 og 2003 likviditetsmessig fordelt på annen måte den inntektsmessige fordelingen mellom helseforetakene. Som følge av dette har Helse Midt-Norge RHF en fordring på Helse Sunnmøre HF og Helse Nord-Trøndelag HF, mens Helse Nordmøre og Romsdal HF og St. Olavs Hospital HF har en fordring på Helse Midt-Norge RHF. Avdragstid knyttet til dette mellomværende er ikke avtalt. Dette mellomværende er på 75,4 mill. kroner pr. 31.12.2004. I forbindelse med samordning av IT-tjenestene i regionen ble anleggsmidler innenfor området overført fra helseforetakene til HEMIT. HEMIT har som følge av denne overføringen en langsiktig gjeld på 28,8 mill. kroner til datterforetakene pr. 31.12.2004.

Helse Midt-Norge RHF inngikk i 2004 en avtale med Ordal Sanitetsforening (OSF) om kjøp av bygninger ved Orkdal Sanitetsforenings Sjukehus. Kjøpesummen er satt til 132 mill. kroner. Finansiering av kjøpet er ikke avklart og kjøpet er inntil videre balanseført som kjøp på avbetaling. St. Olavs Hospital har nedbetalt vel 2 mill. kroner på dette lånet.

Note 19 Garantiansvar

I forbindelse med sykehusreformen overtok Helse Midt-Norge RHF (mor) fylkeskommunenes garantiforpliktelser innenfor spesialisthelsetjenesten. Opprinnelig beløp på de lånene Helse Midt-Norge står som garantist for er på 73,8 mill. kroner. Herav gjelder 64,3 mill. kroner Lukas Stiftelsen, restgjeld på disse lånene var pr. 31.12.04 på 31,5 mill. kroner mot 33,9 mill. kroner pr. 31.12.2003.

Note 20 Usikre forpliktelser (Beløp i 1000 kr)

Overlegepermisjoner

Overordnede leger og spesialister har avtalefestet rett til fire måneder studiepermisjon hvert femte år. Under permisjonen mottar overlegene lønn. Lønnen kostnadsføres og avsettes som langsiktig forpliktelse etter hvert som retten opparbeides. Uttakstilbøyelighet varierer både mellom foretakene, og de enkelte avdelingene hos foretakene. Ordningen er ikke aktuell for morforetaket.

	31.12.04	31.12.03
Avsatte midler til dekning av framtidige studiepermisjoner	97 857	99 547

To foretak har fått pålegg om å skifte ut lysarmaturer som inneholder PCB. Kostnadene er estimert til ca. 8 mill. kroner og er tatt inn regnskapet for 2004.

Note 21 Betingede utfall

Pasienthotellet ble overført fra Helsebygg til St. Olavs Hospital høsten 2004. Av balanseført tilgang 2004 er overtatte verdier Pasienthotellet på driftsløsøre kr 13 459, og bygg kr 166 145. Av dette vil kr 8 943 bli refundert vedrørende fradragsberettiget inngående merverdiavgift, fordelt på bygg kr 8 426 og utstyr kr 517.

Dersom Høyesterett skulle komme til et annet resultat enn Frostating Lagmannsrett i dommen vedrørende Porthuset AS, vil ytterligere et krav bli gjort gjeldende for refundert fradragsberettiget inngående merverdiavgift. Den balanseførte tilgangen vil da bli redusert med kr 21 521 fordelt på bygg med kr 20 216 og utstyr med kr 1 305.

Note 22 Årets skattekostnad (Beløp i 1000 kr)

	2004	2003
Resultatført skatt på ordinært resultat:		
Betalbar skatt	124 820	
Endring i utsatt skatt / utsatt skattefordel	137 888	
Skattekostnad ordinært resultat	262 708	
Betalbar skatt i årets skattekostnad:		
Ordinært resultat før skatt	871 991	
Endring i midlertidige forskjeller	(492 458)	
Permanente forskjeller	66 255	
Grunnlag betalbar skatt	445 788	
Betalbar skatt i årets skattekostnad	124 820	
Betalbar skatt i balansen:		
Betalbar skatt på årets resultat	124 820	
Skyldig ilignet skatt fra tidligere år		
Sum betalbar skatt i balansen	124 820	

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som har gitt opphav til utsatt skatt og utsatte skattefordeler, spesifisert på typer av midlertidige forskjeller.

	IB	2004	Endring
Driftsmidler inkl.forr.verdi	-	232 482	(232 482)
Utestående fordringer	-	87 432	(87 432)
Pensjonspremie			
/- forpliktelser	(2 461 808)	(2 289 264)	(172 544)
Grunnlag for beregning av utsatt skatt	(2 461 808)	(1 969 350)	(492 458)
Anvendt skattesats:	28 %		
Utsatt skatt/ utsatt skattefordel:	(689 306)	(551 418)	(137 888)

Note 23 Egenkapital (Beløp i 1000 kr)

Helse Midt-Norge RHF	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital	Sum
	Foretaks-kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	
Bokført egenkapital 31.12.2003	100		6 761 403	-785 053	5 976 450
Virksomhetsoverføring/tingsinnskudd			138 375		138 375
Feil i tidligere års regnskap			-149 051	8 502	-140 549
Årets resultat				-622 187	-622 187
Egenkapitaltransaksjoner				78	78
Egenkapital 31.12.2004	100	0	6 750 727	-1 398 660	5 352 167

Foretaksgruppen	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital	Sum
	Foretaks-kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	
Bokført egenkapital 31.12.2003	100	505 745	6 166 803	-646 283	6 026 365
Virksomhetsoverføring/tingsinnskudd			138 375		138 375
Feil i tidligere års regnskap			-149 051	8 502	-140 549
Årets resultat		-38 678		-609 917	-648 595
Egenkapitaltransaksjoner			2 146	12 184	14 330
Egenkapital 31.12.2004	100	467 067	6 158 273	-1 235 514	5 389 926

I forbindelse med statens overføring av ansvaret for rusbehandling til de regionale helseforetakene ble det overført anleggsmidler, forpliktelse mv til en nettoverdi på 78,021 mill. kroner som tingsinnskudd pr. 1.1.2004.

Helse Midt-Norge RHF inngikk en kjøpsavtale med Orkdal Sanitetsforening (OSF) om kjøp av sykehuset i Orkdal i 2004, jf. note 10. Deler av bygningsmassen overtas uten vederlag. Dette har sammenheng med Sør-Trøndelag fylkeskommunes (STFK) tidligere finansiering av investeringer ved sykehuset, og opprinnelig avtale mellom OSF og STFK i den forbindelse. Dette var en rettighet som Helse Midt-Norge overtok i forbindelse med sykehusreformen, og overtakelsen er bokført som realisering av tingsinnskudd. Tingsinnskuddet er verdsatt til 57,059 mill. kroner pr. 01.01.2004.

Ansvar for luftambulansen ble overført til de regionale helseforetakene fra 01.01.2004. Anleggsmidler verdsatt til 3,295 mill. kroner ble overført til Helse Midt-Norge RHF i den forbindelse. Anleggsmidlene er i sin helhet videreført som tingsinnskudd i Luftambulansen ANS, jf. note 14.

Endring i verdien på egenkapitalinnskuddet KLP er ført mot annen egenkapital, jf. note 15.

Feil i tidligere års regnskap har sammenheng mellom feilklassifisering mellom egenkapital og andre avsetninger og forpliktelser i St. Olavs Hospital sitt regnskap i 2003.

Note 24 Korrigert resultat (Beløp i 1000 kr)

Årsresultatet skal korrigeres for avskrivninger som skyldes høyere verdi på overtatte anleggsmidler og kortere avskrivningstider på anleggsmidler enn forutsatt av eier.

	Helse Midt-Norge RHF	Foretaksgruppen
Resultat iht årsregnskapet	-622 187	-648 595
Disponert fra strukturfondet		38 678
Avskrivninger som skyldes kortere levetid enn forutsatt av eier	5 431	111 684
Korrigert resultat iht eiers målkrav	-616 756	-498 233

Note 25 Kontantstrømoppstilling 2004 (Beløp i 1000 kr)

	Helse Midt-Norge RHF	Foretaksgruppen
Driftskostnader som ikke har kontantstrømvirkning		
Overtagelse Trondsløtten Habiliteringssenter vederlagsfritt, herunder overtatt pensjonsforpliktelse		-4 034
Korreksjon varelager OSS		1 709
Korreksjon prosjekt ført mot EK		1 148
Korreksjon manglende inntektsføring av tilskudd bygninger overtatt fra Helsebygg 2002 og 2003		7 354
Drift	0	6 177
Investeringer som ikke har kontantstrømvirkning		
Korreksjon fra egenkapital til tilskudd vedr. bygninger overtatt fra Helsebygg 2002 og 2003		-150 760
Korreksjon egenkapital vedr egenkapitalinnskudd KLP/fripoliser	-78	-12 184
Investeringer	-78	-162 944

Note 26 Eierinformasjon

Helse Midt-Norge RHF er 100 prosent eiet av Staten v/Helsedepartementet.

KPMG AS

Fjordgata 68
N-7010 Trondheim

Telephone +47 73 80 21 00
Fax +47 73 80 21 20
www.kpmg.no
Enterprise NO 935 174 627 MVA

Til foretaksmøtet i Helse Midt-Norge RHF

REVISJONSBERETNING FOR 2004

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Helse Midt-Norge RHF for regnskapsåret 2004, som viser et underskudd på kr 622 187 000 for morforetaket og et underskudd på kr 648 595 000 for foretaksgruppen. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av foretakets styre og administrerende direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Grunnlag for vår uttalelse

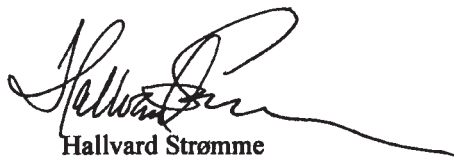
Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av foretakets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Uttalelse

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for foretakets og foretaksgruppens økonomiske stilling 31. desember 2004 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Trondheim, 17. juni 2005
KPMG AS

Hallvard Strømme
Statsautorisert revisor

Helse Midt-Norge RHF
Strandvn. 1
Postboks 464
7501 STJØRDAL
Telefon 74 83 99 00
Telefaks 74 83 99 01
postmottak@helse-midt.no
www.helse-midt.no
Adm.direktør Paul Hellandsvik
Styreleder Per Sævik

Helse Midt-Norge IT (HEMIT)
Postboks 2833, Elgeseter
7432 TRONDHEIM
Besøksadresse: Elgesetergt. 10
driftssenter@hemit.no
www.hemit.no
Direktør Bård Helge Hofstad, Styreleder Sveinung Aune

Helsebygg Midt-Norge
Postmottak
7488 TRONDHEIM
Besøksadresse: Prof. Brochssgt. 6
prosjekt@helsebygg-midt.no
www.helsebygg.no
Adm. direktør Johan Arnt Vatnan, Styreleder Olaf Melbø

St. Olavs Hospital HF
Olav Kyrres gate 17,
7006 TRONDHEIM
postmottak.dir@stolav.no
www.stolav.no
Adm.direktør Roar Arntzen, Styreleder Arent M. Henriksen

Rusbehandling Midt-Norge HF
Strandv. 1
7500 STJØRDAL
elise.solheim@helse-midt.no
www.helse-midt.no/rus/
Adm. direktør Dag Hårstad
Styreleder Greta Herje

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF
Olav Kyrresgt. 3
MTFS Vest
7489 TRONDHEIM
sykehusapoteket.trondheim@apotek.no
www.sykehusapoteket.no (Trondheim)
Adm.direktør Gunn Fredriksen
Styreleder Torild Bjørlykke

Helse Nord-Trøndelag HF
Kirkegt. 2,
7600 LEVANGER
postmottak@hnt.no
www.hnt.no
Adm.direktør Arne Flaot
Styreleder Kolbjørn Almlid

Helse Sunnmøre HF
Åse
6026 ÅLESUND
postmottak@helse-sunnmore.no
www.helse-sunnmore.no
Adm. direktør Astrid J Eidsvik
Styreleder Jacob Kjøde jr.

Helse Nordmøre og Romsdal HF
Byfogd Motzfeldts gate 6
6407 MOLDE
postmottak@helsenr.no
www.helsenr.no
Adm.direktør Eirik Heggemsnes
Styreleder Tore Skåltveit